

ЖАСТАР ӘЛЕМІ МИР МОЛОДЕЖИ

Академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті * Карагандинский государственный университет имени академика Е. А. Букетова

Бүгінгі номерде

Білімді жас – ел ертеңі

бет. 2

Уважать символы своей страны

стр. 3

Жатақхана – алтын бесік

бет. 4

«Стипендия «Казкома» за успехи в учебе

стр. 7

От школьных уроков – к научным открытиям

стр. 11

Білімді ту еткен ұл-қыздар

бет. 12

Сегодня в номере

Студенческий октябрь

Октябрь – это месяц, когда первокурсники, поступившие в вузы, становятся полноправными членами студенческого сообщества. Их старшие друзья проводят торжественную церемонию посвящения в студенты, «перваши» получают зачетку и студенческий билет - документы, удостоверяющие начало их университетской жизни.

В КарГУ сейчас проходит традиционный конкурс на лучшее «Посвящение в студенты – 2012» с участием факультетов нашего университета. Конкурс проводится с целью знакомства студентов первого курса с достижениями университета, преподавателями и студентами факультетов, выявления наиболее талантливых и способных студентов как в творческом, так и в организаторском плане, приобщения студенческой молодежи к общественной, культурной жизни вуза.

Учредителями конкурса традиционно выступили ректорат, профком, Дворец студентов, Комитет по делам молодежи КарГУ им. Е. А. Букетова. В соответствии с Положением в конкурсе принимают участие все факультеты. Согласно Положению при подведении итогов конкурса учитываются: торжественность и организованность проведения мероприятия; оригинальность замысла; массовость и участие студентов всех курсов в проведении праздника; наличие и качество музыкального оформления; разнообразие жанров в конкурсной программе; культура поведения на сцене.

Первокурсники нескольких факультетов (факультета философии и психологии, биолого-географического, химического, исторического, факультета иностранных языков, математики и информационных технологий) уже прошли процедуру посвящения и теперь ждут оценок экспертного жюри. А остальные первокурсники волнуются: им еще предстоит оказаться на одной сцене со своими преподавателями и руководителями факультетов, показать свои таланты. Посвящения в студенты продлятся до 7 ноября 2012 года.

В рамках посвящений для первокурсников их старшие коллеги организуют концертные номера, поздравления, показывают в шуточной форме все прелести студенческой жизни. Главное, что этот день должен запомниться участникам торжеств надолго и, главное, оставить хорошее впечатление.

Ел рәміздері – елдігімнің реңі, теңдігімнің тірегі

Жақында ҚарМУ-дай қасиетті қара шаңырағымыздың аясында Қарағанды, Теміртау қалалары жоғары оқу орындарының студенттері Қазақстан Республикасы Конституциясының негіздері мен қазақ елінің ұлттық рәміздерін қаншалықты қастерлеп, құрмет тұтатындықтарын дәлелдеп бақты. Бірнеше сағатқа созылған дода барысында Ата заң мен мемлекеттік нышандарымыз туралы өрнекті ойлар айтылды.

Олимпиада шымылдығын Жастар ісі жөніндегі комитеттің төрайымы Әсел Сейтжанқызы мен мемлекеттік қызметшілерді қайта даярлау және олардың біліктілігін арттырудың аймақтық оқыту орталығының аға оқытушысы Серік Хамзиұлы ашып, тамаша бастама ойлар тастап берді. Олимпиада қатысушыларына ең алдымен 30 минуттық эссе жазу турасында жүктеме түсті. Нағыз ығайлар мен сығайлардай ысылып келген жүйріктер санасына тұнған ел деп еміреніп, тіл деп тебірене алатын ыстық сезімдегі рухтарын ақ параққа аяусыз төгіп жатты. Неге төкпеске?! Кешегі дауылпаз ақын, ғасыр ақыны Қасым аға былай деп жырламаушы ма еді: «Қазақстан дейтін менің бар жерім, Жатыр алып жарты дүние әлемін! ...Бұл далаға жылап келіп, уанғам, Бұл даланы көріп алғаш қуанғам, Бұл далада өскен жанда жоқ арман!»

Ақпараттар тасқыны

Евней Арыстанұлы Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің дәріс залында белгілі тележурналист Айман Қаймулдина студенттермен кездесу өткізді. Мен бұл кездесуден үлкен әсер алдым. Себебі ол кісінің бойынан таза журналистік мінез байқадым. Ел сүйсіне қарайтын сұлулықты, байыптылықты, нағыз өз мамандығына берілген журналистік бейнені көре алдым. Аз ғана уақытта аудиторияның назарын өзіне аударып, студенттермен лезде тіл табысып кетті. Айман апай кездесуге шәкіртің ерте келіпті. Журналистиканың қыр-сырымен енді ғана таныса бастаған бізге сол күнгі кездесу үлкен әсер қалдырды.

МАНАРА ЖАҚАНОВА,
ЖУРНАЛИСТИКА БӨЛІМІНІҢ 1 КУРС СТУДЕНТІ

Сенбілік – тазалық кепілі

Қаламызды абаттандырып, көшелерін қоқыстан тазартуға мектеп оқушыларынан бастап жоғары оқу орындарының студенттері, соның ішінде Қарағанды мемлекеттік университетінің студенттері бір адамдай атсалысты. Айға созылған сенбіліктің соңғы аптасында қызық оқиғаға тап болдық. Журналистика бөлімінің студенттері көшені қоқыстан тазарту барысында үш бірдей мысықтың баласын тауып алған. Ә демей аязды күннің басталатынын ескеріп, шетел тілі бөлімінің студенттері табылған мысықтың балаларын өздерінде қалдырғанды дұрыс деп тапқан. Сонымен, мысықтың балалары өз иелерін тапса, қала көшелері ағарған-көгерген қоқыстан тазарды.

АҚМАРАЛ ДЕМЕУ,
ҚЖ-12 ТОБЫНЫҢ СТУДЕНТІ

Ел рәміздері – елдігімнің реңі, теңдігімнің тірегі

(Жалғасы. Басы 1 бетте)
Иә, дауылды сүйген дарабоз ақынның дарыны шарпыса, мынау арадағы отанымыздың үкілеген жас жүйріктері де дүр дүниені бір дүбірлетіп өтері сөзсіз. Қанында көкжал исі аңқыған Алашымның айсберг айбарларының әлбетте әлжуаз болуға қақысы жоқ. Замандас, ерлікті, егемендікті, теңдікті жырла. Қыранның өрлігіндей, көкжалдың бөрілігіндей тектілікті аңсаған кеуденді жатқа бастырасың ба? Бодаандықтың бұғауынан бұлқынып жүріп бүгінге әзер жеткенінді түйіп, бұл күннің қадыр-қымбатын сезініп, қалққан қарапайым халқыңа қорғанда қормал болғың келмей ме? Ата-бабам әлімсақтан бері аңсаған алтыным — азаттығым! Шіркін, осы еді жалғыз бақыт! Елдігімнің ең айқын белгілері санаңның төріне бекем жайғассын, еркем. Дода екінші кезеңге ұласқанда жарты сағат бойы тестілеумен жұмыс жасады. Ал үшінші кезең — капитандар сайысында әрбір топ 15 минут ішінде плакатқа берілген тақырыптарға сәйкес сурет, сандар, кестелер, диаграммалар, графиктер салу арқылы презентациялық материалдар дайындап, өз ойларын жеткізді.
Жалпысы сайысқа 18 команда қатысты. Сайыс жоғары деңгейде сәтті өтті. Шаң қаптырып, оза шапқан шын жүйріктер өз жүлделерімен бөлісті. Айталық, жоғары оқу орындарынан Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің «Патриоты» командасы 1 орынды, Қазтұтыну-

одағы Қарағанды экономикалық университетінің «Де-Юре» командасы 2 орынды алса, «Фемида» Заң академиясының «Барыс» командасы 3 орынды қанағат тұтты. Ал он факультет арасында өткен тартысты сайыста алғалап алға шыққандарды айтсақ, заң факультетінің «Әділет» командасы 1 орынға, философия және психология факультетінің «Politia» командасы 2 орынға табан тіресе, үштікке химия факультетінің «2030» командасы ілікті. Шурайлы сөз, ойлы орамдармен «үздік эссе» жазғандары үшін «Алаш» және «Намыс» командалары марапатталды. Доданы қыздырып, қорығын басқан «үздік капитандар» атағына «Сарыарқа қырандары» (тарих факультеті) мен «Де-Юре» (Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті) командалары лайықты деп шешілді.
Бұл реткі олимпиаданың мақсаты мен міндеті айқын, маңызы зор деп ауыз толтыра айта аламыз. Мұның астарында Қазақстанның мемлекеттік рәміздері — Елтаңба, Ту, Әнұранды насихаттау және дәріптеу арқылы мемлекеттік рәміздерге деген құрмет пен мақтаныш сезімдерін жандандыру, жастардың құқықтық салауаттылығын жетілдіру және құқықтық мәдениеттің құндылықтарына баулу, жастардың зияткерлік, шығармашылық дамуы үшін жағдай жасау, отансүйгіш сезімді, белсенді азаматтық ұстанымды қалыптастырудай мақсат пен міндеті жатыр. Біз үшін егеменді тәуелсіздіктің 20 жылы осындай Қазақстан сынды

айбарлы мемлекеттің қалыптасуы үшін тым аз ғана уақыт. Әйткенмен санаулы жылдар ішінде Астананы көшірдік. Алғаш Алматы, Астана қалаларында Азияда алауын тұтандырдық. Жаһанды жайлаған экономикалық дағдарыс етек алып жатқанда бақандай 56 елге дінаралық үстемдік орнаттық. Әлемдік антиядролық және дінаралық қауіпсіздікті жаһандық деңгейде қамтамасыз етуде тамаша үлгілі үстемдікте үлес қосып, үкіленіп алда тұрдық. Міне, бұл халқымыздың қонақуар, қайырымды, қайратты, еңбексүйгіш, ізденімпаз, тату бірлігі мен батыл көрегендігінің арқасы деп білеміз. Орта Азия өңіріндегі көшбасшы елге әлі-ақ әлем халықтары жаппай мойынсал болатынына сенем. Алға Алаш жұрты!

ҚАДЫРСЫЛТАН НҮСІПҚАН, ҚАРМУ СТУДЕНТІ

Білімді жас — ел ертеңі

Бүгінгі таңда Тәуелсіз еліміздің көк байрағын көкке желбіретер жалынды да дарынды, ғылым қуып, білімнің ауыр тасын арқалаған жастарымызға жыл сайын мемлекет тарапынан сан қилы қолдау көрсетіледі. Солардың бірі Қазақстан жоғары оқу орындары студенттерінің ғылымда, оқуда және шығармашылық жолдарындағы еңбектеріне орай тағайындалатын Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті — Ұлт Көшбасшысы Қорының шәкірталқысы. Шәкірталқы — ғылым, техника және технология бағытына қатысты үкімет тарапынан қаржыландырылып, бір жыл оқу мерзімінің толық он айы бойы беріледі. Бұл республикалық байқау білімді жастарды қолдау мақсатында үшінші рет өткізіліп отыр. Жарысқа жаратылыстану және гуманитарлық ғылыми жұмыстар бойынша студенттердің еңбектері қабылданды. Жыл сайын дәстүрге айналған республикалық байқау екі кезеңнен тұрады. Жарыстың бірінші кезеңінде студенттердің ғылыми жұмыстары ұсынылып, еліміздің жоғары оқу орындарында іріктеуден өтеді. Байқаудың екінші іріктеу кезеңі Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің қорымен құрылған арнайы комиссиямен жүргізіледі. Бұл жылы осы байқауға еліміздің түкпір-түкпірінен жүзден астам студенттер бақ

сынасып, ғылыми еңбектері, оқу үлгерімі және қоғамдық өмірдегі табыстарына сай әділ таласта отызға жуығы іріктеліп, Астана, Алматы, Қарағанды, Арқалық, Павлодар, Тараз, Семей, Петропавлдың студенттері Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті — Ұлт Көшбасшысы Қоры шәкірталқысын иеленді. Еліміздің жетекші жоғары оқу орындарының бірі академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің студенттері де осы жеңімпаздар қатарынан табылды. Атап айтсақ, физика-техникалық факультетінен Ануар Жанабайұлы Бейсенбек, тарих факультетінен Қарлығаш Түлкібайқызы Төлеуова, филология факультетінен Ксения Безкоровайна. Жеңімпаздарымыз бүгінгі еңбектерінің жемісін Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде өткізген студенттік өмірмен тікелей байланысты деп санайды. Өйткені университет тарапынан оқу, ғылым саласында және студенттерге өнегелі тәлім-тәрбие беру мақсатында жастарға қолдау көрсетуге арналған әртүрлі іс-шаралар жасалуда. Ол жұмыстар оқу мен ғылым салаларында олимпиадалар, ғылыми семинарлар, әртүрлі конференция түрінде көрініс тапса, жас ұрпаққа сапалы біліммен бірге саналы тәрбие беру мақсатында рухани-өнегелі, азаматтық-патри-

оттық және құқықтық тәрбие беруге арналған, салауатты өмір салтының денсаулық сақтау ортасын қалыптастыруға, жас дарындарды дамытуға және қолдауға бағытталған іс-шаралар жүргізілуде.
«Әлемнің өміршісі — еңбек, тек еңбекпен ғана жеміс өнеке, тек еңбек қана бар қиындықты жеңбек» демекші, аянбай еңбек етіп, білім қуған осы жастарымыз болашақта биік шыңдарды бағындырып, еліміздің гүлдену жолында өздерінің зор үлестерін қосатынына үлкен сенімдемсіз! Болашақта университетімізде ғылымға деген жастардың сұранысы көбейіп, Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті — Ұлт Көшбасшысы Қоры шәкірталқысын иеленетін жас ғалымдардың саны көбейер деген сенімдемсіз!

Б. НҮСІПБЕКОВ,
ФИЗИКА-ТЕХНИКАЛЫҚ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ ДЕКаны,
А. БЕЙСЕНБЕК,
ФИЗИКА-ТЕХНИКАЛЫҚ ФАКУЛЬТЕТІ ЖАСТАР ІСІ КОМИТЕТІНІҢ ТӨРАҒАСЫ

«Ұстазым — саф алтын діңгегім»

Қашан да қызығы мен қарбаласы қатар жүрер студенттік өмірдің сәулелі сәттері. №8 оқу нұсқасында көтеріңкі көңіл-күй, құшақ-құшақ гүлдер, жарасымды сән-салтанат құрылған. Әсілі, бір мерекені атаусыз қалдырмайтын ҚарМУ-дың қара шаңырағы — филология факультеті жылдағы дәстүр бойынша Ұстаздар күнін атап өтті. Бұрынғымен салыстырғанда бүгінгі кештің бір жаңашылдығы бар. Іс-шараны ұйымдастыруды мойнына жүктеген журналистика бөлімі көрермен көңілінен шығар кеш сыйлады. Иә, журналистер өздеріне тән шеберлікті танытты. «Student life» деп аталатын

бағдарламаны Гүлім Аятай мен Жанайдар Майкенов басқарса, «тікелей эфирде» көрермен көңіл-күйімен бөлісіп жүрген Мұқағали Сейітқазы сахнамен сәнді сұхбат жүргізді. 2011 жылы өткен «Дарын» фестивалінің «Жас ақыны», айтыскер Мұқағалиды тағы бір қырынан таныдық. Осы кеште көптен бері «Ұлдар емес» командасынан кейін ізін суытқан КТК сахна төрінен қайыра орын алды. Астарында ақиқаты бар әдемі әзілімен «Төртінші билік» командасының алғашқы қадамы сәтті болды деген ойдамын. «Student life» бағдарламасының құрметті қонақтары болған Қойлыбай Асан мен Айтбай Ботпайұлы жай-

лы студенттердің сұхбаты, түсірілген сюжет те көрермен назарынан тыс қалмады. Еңбегі ерен ұстаздарымыз Қойлыбай Асан «Үлгілі ұстаз», Айтбай Ботпайұлы «Сенің қырлы, бір сырлы» номинациясы бойынша марапатталды. Мерекелік кеш барысында қызықты ойындар, сергіту сәттері, көрермен мен сұхбат та араласты. Уақыт неткен жүйрік десенізіші... Екі сағат көлемінде жалғасқан әдемі ән, мың бұралған би, әсерлі әзіл, қызықты ойындар да өз мәресіне жетті. Өлшеусіз еңбек иелеріне қалай құрмет көрсетсек те аз сияқты. Шәкірт тәрбиелеуді бақытына балайтын нағыз ұстаздар аман болсын! Сіздерге тек еңбекте жеміс, биік шыңдарда жеңіс тілейміз!

АҚНҰР ҚАНАТ, ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ 2 КУРС СТУДЕНТІ

Жазғы еңбек маусымы қорытындыланды

Таяуда академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің Студенттер сарайында «Ауылдың гүлденуі — Қазақстанның гүлденуі» жастар марафон-эстафетасының студенттік құрылыс және «Жасыл ел» жасақтарының жазғы еңбек маусымының жабылу салтанаты болып өтті. Қарағанды облысының ішкі саясат басқармасы, «Қарағанды облысы студенттік құрылыс және жастар еңбек жасақтары» қоғамдық бірлестігі және «Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының облыстық штабы мұрындық болған шараға облыстың түкпір-түкпірінен келген делегаттар мен студент жастар қатысты. Пленарлық мәжіліс түрінде өткен шараның модераторы Студенттік құрылыс облыстық штабының төрағасы Ербол Сармурын

болды. Алғашқы құттықтау сөзі Қарағанды облысы жастар саясаты жөніндегі басқармасының бастығы Мирас Құттыбайға берілді. Мирас Жанатбекұлы өз сөзінде еңбек маусымының жабылу салтанатымен құттықтап, студенттік құрылыс жасақтарының дамуына сүбелі үлес қосқандарды Білім және ғылым вице-министрі М. Сарыбековтың алғыс хатымен марапаттады. Сондай-ақ, пленарлық отырыста студенттік құрылыс және «Жасыл ел» облыстық штабтарының, ҚарМУ және Сәтбаев қалалары штабтарының есебі тыңдалды. Сонымен қатар, «Жас Отан» жастар қанатының атқарушы хатшысы Нұржан Жетпісбаев құттықтау сөзін сөйлеп, Елбасының «Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы:

Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай 20 қадам» атты бағдарламалық мақаласын тілге тиек етті. Отырыс соңында студенттік құрылыс және «Жасыл ел» жасақтары арасында өткізілген байқаудың қорытындысы шығарылып, жеңімпаздар мен жүлдегерлер, еңбек маусымын ұйымдастыруға ерекше үлес қосқан жұмыс берушілер марапатталды. Пленарлық мәжіліс шағын концерттік бағдарламаға ұласты. Делегаттар үшін арнайы түскі ас әзірленіп, артынан Теміртау қаласындағы ҚР Тұңғыш Президенті атындағы тарихи-мәдени орталығына саяхат жасалды. Мұндай шара жастар арасында қазақстандық патриотизмді дамытуға, еңбекке баулуға, өзара ынтымақтастық қарым-қатынасты орнатуға септігін тигізеді.

СТУДЕНТТІК ҚҰРЫЛЫС ЖАСАҚТАРЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ ШТАБЫ

Новый государственный праздник — День Первого Президента Казахстана

Сенат Парламента Казахстана принял поправки в Законопроект «О праздниках РК», добавив к уже существующим праздникам День Первого Президента Казахстана, который будут отмечать 1 декабря.

«Первый Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев является основателем нового Независимого государства, обеспечившим его единство, защиту Конституции, прав и свобод человека и гражданина. Достижения Первого Президента вызывают огромное, неподдельное уважение и доверие со стороны народа. В этой связи Сенатом принят данный Законопроект и признаны выдающиеся заслуги Первого Президента перед Республикой. Принятие Законопроекта предполагает положительный эффект для патриотического настроения граждан

нашего государства», — сказано в заключении Сената по Законопроекту.

«1 декабря 1991 года наша страна в результате всенародных выборов выбрала своего Первого Президента, и с этого началась история Независимости, поэтому сегодня мы утвердили 1 декабря как Государственный праздник День Первого Президента», — отметил после принятия Законопроекта спикер Сената Кайрат Мами. По его словам, таким решением они не только возвышают великую личность, но и дают соответствующую оценку статусу института президентства. «Мы считаем, что Президент правильно воспримет наше решение, и наши соотечественники также правильно его воспримут», — добавил Мами.

Напомним: Закон «О внесении дополнения в Закон Республики Казахстан «О праздниках

в Республике Казахстан», который предусматривает установление нового Государственного праздника — Дня Первого Президента Республики Казахстан, который будет отмечаться 1 декабря, Нурсултан Назарбаев подписал 14 декабря 2011 года.

Новый праздник станет общегосударственным. Уже сейчас на 1 декабря готовится разнообразная программа в столице и регионах, в которую включены спортивные и культурно-массовые мероприятия, конкурсы исполнительского мастерства, премьеры спектаклей и многое-многое другое. В нашем университете также пройдет ряд мероприятий, посвященных новому Государственному празднику. Самым первым и массовым мероприятием станет проведение Форума студентов КарГУ им. Е. А. Букетова под слоганом «Мы — будущее Казахстана!», который состоится во Дворце студентов 16 ноября. Круглый стол на тему «Президент Республики Казахстан как гарант государственного единства» пройдет 22 ноября с участием лидеров молодежных организаций города и области. На Международной научно-практической конференции «Перспективы развития современного законодательства в Республике Казахстан», организованной юридическим факультетом, также будут рассматриваться вопросы, связанные с развитием Независимости РК. Конференция состоится 26 и 27 ноября. В эти же дни Республиканскую научно-практическую Конференцию «Актуальные проблемы физической культуры и спорта» проведет факультет физкультуры и спорта, на ней обсудят вопросы формирования здорового образа жизни молодежи. Специальное мероприятие на 30 ноября — Дни науки и Дни информации — подготовила Научная библиотека КарГУ. А уже 1 декабря преподаватели и студенты нашего университета примут участие в городских мероприятиях по празднованию Дня Первого Президента РК Н. А. Назарбаева.

Информация предоставлена
Комитетом по делам молодежи

Уважать символы своей страны

В этом году олимпиада на знание основ Конституции и государственных символов прошла по двум направлениям: выявляли лучшие команды области среди вузов и лучшие факультетские команды нашего университета.

Олимпиада проводилась Карагандинским государственным университетом ежегодно с целью пропаганды и популяризации в студенческой среде символов государства — Герба, Флага и Гимна Республики Казахстан, повышения правовой грамотности молодежи, формирования у студентов чувства патриотизма и активной гражданской позиции. Также она позволяет создать условия для интеллектуального и творческого развития молодежи.

В олимпиаде приняли участие восемь команд из разных вузов Караганды: КГМУ, КарГТУ, Карагандинской академии МВД, КЭУ, КУ «Болашак», ЦКА «Фемида», КарГУ, а также из Карагандинского государственного промышленного университета (г. Темиртау). В межфакультетской олимпиаде соревновались 10 команд.

Олимпиада проходила в три тура. Первый тур — написание «эстафетного» эссе, когда все три участника команды принимают участие в конкурсе. На втором этапе студенты должны были пройти тестирование на знание основ Конституции. В командный зачет включались результаты тестирования всех участников команды. И на третьем этапе конкурсантам было предложено сделать презентацию на заданную тему в форме таблиц, схем, цифр и рисунков, а затем провести публичную защиту своей презентации.

По итогам областной олимпиады специальными призами были награждены команды

Карагандинского медицинского университета (за лучшее эссе), Карагандинского экономического университета (за лучшую презентацию), а капитан команды КЭУ стал лучшим в своей номинации. А призовые места распределились следующим образом: на третью ступень пьедестала возшла команда «Барыс» (Центрально-Казахстанской академии «Фемида»), второе место заняла команда «Де-юре» (КЭУ), первыми стали студенты КарГУ из команды «Патриоты». Наши студенты показали самый высокий результат в тестировании, получили высокие оценки за эссе и презентацию. В общекомандном зачете они набрали наибольшее количество баллов.

В межфакультетской олимпиаде победительницей стала команда «Адилет» (юридический факультет), второе и третье места достались соответственно командам Politia (факультет философии и психологии) и «2030» (химический факультет). Лучшим капитаном стал капитан команды «Сары-Арка» (исторический факультет), а приз за лучшее эссе был вручен команде «Алаш» (филологический факультет).

Всем участникам олимпиады были вручены ценные призы и дипломы. А сочинение о государственных символах, которое написала команда-победительница, вы можете прочитать в нашем номере на стр. 16.

Информация предоставлена
Комитетом по делам молодежи

Student news

Лучшие спикеры

Караганды — студенты КарГУ

В городском дебатном турнире на кубок акима города Караганды с успехом выступили команды КарГУ. Турнир проходил в КарГТУ с 20 по 21 октября.

Организаторами дебатного турнира стали ОО «Ассоциация студенческих организаций КарГТУ «Жас орда» и ГУ «Отдел внутренней политики города Караганды». Целями данного мероприятия являются воспитание у молодежи гражданской активности, повышение социальной и творческой активности студентов, развитие студенческого дебатного движения в области.

Дебаты — четко структурированный и специально организованный публичный обмен мыслями между двумя сторонами по актуальным темам. Это разновидность публичной дискуссии, направленная на убеждение в своей правоте третьей стороны, а не друг друга. Поэтому вербальные и невербальные средства, которые используются участниками дебатов, имеют целью получение определенного результата — сформировать у слушателей положительное впечатление от собственной позиции.

Участниками городского турнира стали команды, представляющие университеты и колледжи Караганды. Наш университет на этом турнире завоевал высокие награды. Лучшими спикерами турнира стали Шарипова Нурида и Едилбаев Ербол. Первое место заняла команда «Принцип Та-лиона», в состав которой вошли Шарипова Нурида, Кубаева Айганым, а команда Sydney получила третье место (Едилбаев Ербол, Асылбекова Сабина). Мы поздравляем наших дебатеров и желаем им новых успехов и побед!

Информация предоставлена
Комитетом по делам молодежи

Мамандық таңдай білейік!

Адамзат баласы шыр етіп дүниеге келгеннен бастап айналадағы тіршілік пен анасының ақ сүтімен тығыз байланыста нығаяды, пісіп-жетіледі. Өмірде адам баласы үшін қиындыққа толы кезеңдер де жетерлік. Бала ата-ананың аялы алақанында өсіп, ештеңеге алаңдамай жүре беретіні бар. Тағдыр өзінің бұралаң соқпақтарына салған сәтте адам баласы өмірден өлшеусіз сабақ алатыны мәлім.

Өмірдің бұралаң жолдары мен жағдайдың сан алуандығы кейде адамды өз болашағынан, келешекте таңдайтын мамандығынан біржола қол үздіріп жатады. Мұндай жағдайда кінәлі адам ба, тағдыр ма?.. Көбінесе, адам баласы өзіне лайықты мамандықтан бас тартып, келешегіне балта шапқанын да аңғармай қалады. Бұл да болса өмірдегі ең маңызды әрі қайта айналып соқпайтын мүмкіндік. Сол себепті мамандық таңдауда дұрыс шешім қабылдап, ағаттық танытпаған абзал. Болашақ өмірдегі жейтін наннан бас тартумен сайма-сай келетін құбылыс осы болып табылмақ. Қолда барда алтынның қадірін білген де жөн шығар...

Кейбір жандар өз мамандығын бала кезіндегі балдай тәтті қиялымен ұштастырып тауып жатады. Болашақта кім болатынын да өз бетінше пайымдап қояды. Әрине, олай ете білу де — өнер. Армандар толы болашаққа нық сеніммен аяқ басу, бұлжымас іс жасау адам бойындағы құнды қасиет десек қателеспеспіз.

Айтолқын РАХЫМ,
журналистика бөлімінің 1 курс студенті

«Sife»-қа сәттілік!

Болашақ бизнесмендерге арналған студенттік ұйым «Sife» әлемдік «SIFE» кубогы сарапқа салынатын жарысқа қатысу үшін Вашингтонға аттанды. Бұл студенттеріміз Қазақстан мерейін үстем ету барысында жоба қорғап, өз еңбектерін әлемге әйгілеу мақсатында шет елге кеткен болатын.

Сайыстың қатысушыларының бірі Назерке Уахитова Қазақстан намысын 139 мемлекет арасында қорғап, еліміздің білімділігін дәлелдеу мақсатында шет елге аттанғанына өте қуанышты. Біз олардың халық үмітін қанаттыға қақтырмай, тұмсықтыға шоқтырмай ақтайтындығына куә болармыз! Тәуелсіз елдің еңселі жастарына тілектестік білдіріп, биік тұғырдан көрінетіндеріне сенеміз!

Тоғжан НАБИҒАППАРОВА,
журналистика бөлімінің 1 курс студенті

Жатақхана — алтын бесік

Әй, студенттік өмір-ай!.. Білім алып, біліп алып биікке самғасам, қайратымнан танбасам деп тұратын жалынды жастарымыздың басым бөлігі әр тараптағы білім ордаларында оқып жатқаны айтпасақ та белгілі. Соңдағы ауылынан, ата-анасынан алыстау шетте білім алып жатқан бауыр еті балаларының бүгінгі хал-жағдайлары қандай екен? Міне, міне, жатақхана біздің екінші ыстық жанұямыз екені содан-ақ белгілі. Өз басым ҚарМУ-дай қара шаңырағымыздың түлегі болып жатақханасында тұрғанымды мақтан тұтам. Осы 4 жылдың жүзінде жатақханада жүдеу өткен сәттеріме қарағанда, қуаныш, шаттықтан жөңгіліп, тасып жүрген сәттерім әлдеқайда басым екен. Жатақхана — жанашырлыққа, жаңашылдыққа жетеледі. Жаныңда болса бересің, жоқ болса аласың. Жұмыла көтеріліп жұмыс жасайсың. Білгеніңді айтасың. Білмегеніңді қайтесің? Жаныңдағы өзіндей жастардан сұрап аласың. Жабыла жақын сырласасың. Жатақхана — сағынышқа толы. Алыстағы ауылдыңды, ата-анаңды, туысқан, достарыңды сағынасың. Бұл тұнық, мөлдір сағыныштар ғой. Кейде қалтамыз таяздап, стипендияны сарыла күтіп, сағынып та қалушы едік-ау! Жатақхана — сабырлыққа шақырады. Бар мен жоқтың ара-жігі айқын көрініп жататын, қанағатшылдықпен қарынды қампайтып жүре беруге дағдыланасың. Көп жеп тояттамаған соң тәкаппарлық пен кердеңдеп кекіруден құтылатыңсың. Жатақхана — алтын бесік. Мұнда өлеңші, жыршы, шешендер бар, мұнда он саусағынан өнер тамған шеберлер бар. Мұнда спортшы да, физик те, химик те, ертеңгі күні әр саланың құлағын ұстайтын маман иелері бар. Тек ерігіп зерігушілер ғана жоқ, бәлкім ондайлар да бар шығар. Бірақ өзім кезіктірмедім. Мен айтар едім, нағыз студент, нағыз студенттік өмір ол — жатақхана.

Жатақхана мәселесі оң шешімін таппаған жоғары оқу орындары үшін алаңсыз білім алудың

толыққанды шарт жағдайы жасалмаған деп есептейміз. Мәселен, Алматы, Астана қалаларындағы бетке ұстар, беделді жоғары оқу орындарының өзінде жатақхана мәселесі білім қуып шалғайдан келген талай жастың жанына бағып жүр. Жатақхана жетіспейді. Бірінші және екінші курстықтарға жатақханадан жылы орын бұйыруы мүмкін, ал үшінші, төртінші курс кезінде жатақхана маңына барудың өзі мұңға айналып кетеді. Жалпысы, жатаққа деген зәрушілік басым. Көбі ауылдан, алыстан келген балалар ғой. Ата-анасы жалғыз сиырын сатып, жанын жалдап, күнін күндеп тапқан азғантай ақшасын баласынан аяған жері жоқ шығар. Оқу қаражаты деп бір төлесе, жатақханаға жайғаса алмаған ұл көп қызын үй майлап тұрғыза беруге қалтасы көтере береді деп ойлайсыз ба? Әй, әй, баяғыда біреу «ол тықыр мен бұл тықыр ұқсамайды» депті ғой. Иә, ол Алматы, Астана, өзге де облыстардағы оқлықтар шығар. Ал біздегі Қарағандыдағы бүгінгі хал қалай? Жә, шүкір, тәуба, қанағат делік. ҚарМУ-дай қара шаңырақтың алты жатақханасы бейне алты ақ отау сияқты. Әйтеуір, осында жүзім жылып, жанарымда жылылық тұрмыстық құрылғы мүліктер де жылдан-жылға жаңаланып, толықтанып келеді. Жуықта ғана күрделі жөндеуден өткен № 3 жатақханамыздың бір өзіне 480-дей студент орналаса алады екен. Оқу залдары, кітапхана, тамақ істейтін бөлмелер, терезе-есік, лифтытер, өзге де жаңа жабдықтармен қамтамасыз күйге келтірілген. Міне, бұл мақтанш, міне, бұл ерекше қамқорлық! Атам қа-

зақ» жыламай балаға емшек жоқ» демеуші ме еді, ананың ақ сүтін еміп алып, уанып, томпиып жата қалатын баланың ендігі шаруасы өз қолында тұрған жоқ па?

Әй, студенттер, әмәнда әр азамат уақыттан, тиімді ортадан толықтай қарманып қалғаны жөн шығар. Һәм патриотшыла, ұлтжанды, еліме, жеріме үлес қосамын деген ізгі ниеттегі ізденімпаз, намысы тулаған өршіл ұландар, ең әуелі, осындай құт шаңырағында өзінің болашақ мамандығының ірге тасын мықтап қалағаны абзал-ау. ҚарМУ құшағындағы қазіргі бейнеміз — арнасы кең, ағысы қатты бір тентек өзендей буырқанып ағып барамыз. Индустриалдық-инновациялық жолдағы әлем халықтарына бағыт түзеп жылдан-жылға кемелденіп келеміз. Сорпа бетіне шығатын интеллектуалды топ өкілдері де молая түсті. Бұл салтанатты көштің жез бұйдасы өз қолдарында. Бастысы, береке-бірлік, бәсеке, байланыстар қарқындымызды үдетіп, қадамымызды жиілете түсері хақ!

Құдырсултан НУСИПҚАН,
кәсіби-көркем өнер факультетінің 4 курс студенті

Мен ҚарМУ-ға келген күннен бастап көптеген кездесулерде болдым. Әрине, бұл мен үшін үлкен қуаныш. Атап айтатын болсам, Білім күні Лондон олимпиадасында чемпион атанған, бүкіл әлемге танымал болған ҚарМУ түлегі Серік Сапиевті қошеметпен қарсы алдық. Серік жерлесіміздің білім нәрімен сусындаған киелі шаңыраққа арнайы ат басын бұрып, тәлім берген ұстаздарына шәкірттік алғыс білдіріп, профессорлық-оқытушылар құрамын, студенттер-

Арман орындалады

ді Білім күнімен құттықтауы көңілге қуаныш ұялатты. Бұл — «су ішкен құдығын» ардақ тұтқан абзал азаматтың бір көрегендігі.

Қыркүйектің орта тұсына таман әлемге танымал ақын, қоғам қайраткері, аты аңызға айналған Олжас Сүлейменовпен кездесу бақыты бұйырды. Негізінде мен бұл кісіні көруді армандайтынмын. Арманымың орындалуына себепші болған Қарағанды мемлекеттік университетіне алғысым шексіз. Олжас Сүлейменов шынында да ерекше жан екен. Көкірегі жырға, көз жанары ойға толы Олжас ақын сахнада сөз сөйлегенде Студенттер сарайы сілтідей тынып, көрермен назарын ақыннан бір аудармады. Жүректен шыққан отты сөздер жүрекке жетті.

Тағы бір арманым, ең басты армандарымның бірі әрі бірегейі десем де болады, ол — журналист болудың. Бала жүректің қалауы жүр-

налистика деп соғып еді. Сол асқақ арманым бүгінде орындалып отыр. Биыл журналистика мамандығына оқуға түскен 47 замандасым да дәл мендей армандады ма екен?! Журналистиканы, ҚарМУ-ды таңдағаным еш өкінбеймін. Қасиетті қара шаңырақ заманауи білімнің ошағына айналған. Оқытушылар да өз ісінің білгірі. Әрине, сабақ қиын, бірақ өте қызықты. Міне, студенттік өмірдің алғашқы парақтарын осылай аштым.

Сымбат ДАНИЯРҚЫЗЫ,
журналистика бөлімінің 1 курс студенті

Мұң

Біздің таныстығымызға бүгін 5 жыл. Қым-қуыт тіршілікке бас қойған қалада бір ауамен тыныстап, бір маршрутта автобуспен қатынаймыз. Таныс болсақ та ол маған, мен оған бөтен адам секілді. Жауапсыз махаббат пен соқыр сезімнің кері бізді көзді соқырлыққа әкелгендей...

Сол пендені кездестіргеніме бір жыл, бір күн толған шақта біздің корпустан көзім шалған. Сырттай жиіркенсе, іштей елжірей сүйсіне қарап тұрмын. Тұла бойымды зілдей мұң басып, үстімнен суық су құйылып қалтырап тұрдым да қалдым. Жанарымда мұң аралас жас оралып, тамшы болып үзілер шақта өкініш пен өкпеге толы шерлі жүрек ыстық жасқа бой алдырмады. Маздаған мұңды махаббаттың лебін сезіп, іштей ызаға толы улы тәтті умен тарқатып үйренген еді бұл жүрек. Таныс бейне. Бір адымнан соң бір үзік сөз сол тараптан...

— Ая... С-с-ен-бісің?
— Сәлем, дәл өзі! Өзіңде? Бәрі бұрынғыша тамаша болар?
— Ж-ж — ақсы — мын ғой! Н-не ғой?

— М. м! Қуаныштымын! Сау бол!
Үш адым қалғанда ол мені байқап қалды. Сөйлегенде әдемі кескініне жалыншыты рең енді. Алып-ұшып тұратын ботадай отты көздерінен мұң көремін. Шамасы бұл жігіт «бұл жолғы сезімім бұрынғыдан өзгерек» деген лебізбен мені іздеп келген. Жүрек дүрсілін алаңдатқан менің сыршыл сезімім алдамайды. Сенімдімін. Ол қайтып оралған екен ғой. Іштей сүйіп тұрсаңда жасанды жиіркеніштік танытып сайқал күлкімен жымидым. Тәкаппарлықтың клеткалары бойымды билеп кеткенім қарашы?! Бір минут кідірместен өтіп кеткенім не? Мәңгі сияқты сезілді.

Ертеңгі күні үлкен үзілісте сол пендені тағы кезіктірдім. Өте беріп едім:
— Қалың қалай? Осы корпуста оқиды екенсің ғой?
— Ааа, Тағы сен бе? Жақсымын.
— Отыр, сөйлесейік?
— Бір жыл бойы өзіңнен хабарсызбын, сұраспырмаған адамым қалмады.
— Құстардың тілін ұғам деуші едің, хат жолдамадың ба?
— Тіліңмен тістелемеші. Өзіңе деген сезімімді менен артық білесің ғой...
— Сені тапқаным қуандым. Аман-есен екеніңе көзім жетті. Аллаға мың да бір шүкір.

— Енді...
— Енді не? Көлгірсен түріңе мастанып, жасанды образыңа лайық құрмет көрсетуім керек шығар. Әлде, жауапсыз махаббатыңа күде қарап, өзіңді құшағым алғанымды қалайсың ба?
— Жо-о — оқ! Түсініш мені, айтқым келгені...
— Өзіңді күтумен жыл өтті. Сезімімді сезе тұра, жоғалып кеттің.
— Кешірші мені... Мен қайтып оралдым.
— Сезгенмін.
— Келші құшағым алайын, сағындым...
— Мен де...
— Жүрегіңнің дүрсілі тез...
— Неге суықсың? Қалтырап тұрсың ғой?
— Үндемеші... Өтінемін...

Ыстық құшағына алып тұрып байқатпастан мөлтілдеп жылап тұрды. Ботадай көздерінен мұң көргенім бекер емес-тін. Балалық шақтың ғажайып естелігіндей пәктік пен кіршіксіз сезімге ұласқан махаббатты сыйлаушы жігіттің көз жасы... Жылы алақанымен қаусыра құшақтаған соңғы ыстық құшақ... Ертең ол өміріне із қалдыру үшін үлкен қадам жасайды, жаңа бет ашады. Отау құрмақ. Тойына шақыра келген-тін...

Аялым СОВЕТ

«Стипендия «Казкома» за успехи в учебе

Студентам КарГУ им. Е. А. Букетова были вручены именные гранты от корпоративного благотворительного фонда «Казкоммерцбанка» «Құс Жолы».

Обладателями грантов стали студенты филологического и социально-педагогического факультета, факультетов иностранных языков, философии и психологии: Туржан Нурила, Сагадатова Айгерим, Кульмагамбетова Айгерим, Турбаева Айгерим, Балташ Саня. Проект «Стипендия «Казкома» поддерживает талантливых студентов, которые, проучившись 2–3 года в вузе, в силу различных обстоятельств оказались в затруднительном материальном положении и вынуждены подрабатывать, отвлекаясь от учебы, либо вообще прервать ее, чтобы прокормить себя и свои семьи. Суть проекта заключается в предоставлении таким студентам стипендий в виде грантов. Кандидатов на соискание стипендии определяет грантовая комиссия, в состав которой входят представители ректората, деканата, ученого, студенческого советов, а также профессорско-преподавательский состав.

«Поздравляем стипендиатов с получением гранта, желаем успехов в учебе и хороших результатов на сессии», — отметил управляющий директор «Казкоммерцбанка» и президент благотворительного фонда «Құс Жолы» Магжан Ауэзов.

Сумма годовой стипендии для одного студента составляет 180 000 тенге. Важно, что «Стипендия «Казкома» охватывает вузы по всему Казахстану. В этом учебном году участниками проекта стали 19 учебных заведений всего Казахстана (16 городов). Обладателями стипендии «Казкома» стало около 50 человек из малообеспеченных, многодетных семей, проживающих в отдаленных селах. Среди получателей стипендии также немало сирот. Вопреки всему эти ребята тянутся к знаниям и стремятся получить достойное высшее образование.

Победители проекта «Стипендия «Казкома» будут получать стипендию на свои личные счета по результатам летней и зимней сессий в течение 2012–2013 учебного года.

В данном образовательном проекте, который стартовал еще в 2007 году, фонд «Құс Жолы» при отборе специальностей сознательно сделал акцент на поддержке дефицитных технических, медицинских и гуманитарно-социальных специальностей. В число стипендиатов «Казкома» не входят обладатели государственных образовательных грантов и студенты, которым помогают другие компании-спонсоры. В проекте принимают участие всего 19 высших учебных заведений Казахстана, в том числе только два вуза Карагандинской области: Карагандинский государственный университет им. Е. А. Букетова и Карагандинский государственный ин-

дустриальный университет (г. Темиртау). Выбор вузов не случаен: их статус должен удовлетворять требованиям стипендиального фонда. Поэтому КарГУ, который ежегодно выпускает более трех тысяч высококвалифицированных специалистов различного профиля, стал достойным участником программы. Университет известен высоким уровнем подготовки специалистов и поэтому имеет высокий рейтинг среди абитуриентов, родителей, работодателей. За эту работу КарГУ был удостоен диплома «За подготовку квалифицированных кадров» Министерства образования и науки на VIII Казахской международной выставке «Образование и наука XXI века», состоявшейся в Астане в феврале 2011 года. Высокое качество образования в КарГУ является гарантией постоянного спроса на его выпускников на рынке труда.

Для справки

Благотворительный фонд «Құс Жолы» основан в 2004 году топ-менеджерами «Казкоммерцбанка» в целях реализации корпоративной социальной ответственности. Бюджет фонда формируется из отчислений от чистой прибыли, а также добровольных пожертвований сотрудников, партнеров и клиентов банка. Фонд имеет свою четкую стратегию благотворительности и принципы ее реализации. Реализует проекты по всей республике через филиалы «Казкоммерцбанка». Кроме стипендиальных программ для тех, кто верит в себя и свои творческие способности, существует программа проездных грантов. Программа предоставляет равные возможности реализации творческого потенциала и профессионального роста одаренной молодежи, юным талантам, юношеским творческим коллективам и детям-сиротам по всему Казахстану. Это уникальная возможность проявить себя и поднять свой профессионально-творческий уровень. Суть программы в том, что ежегодно на конкурсной основе выделяются гранты для участия в творческих конкурсах как в Республике Казахстан, так и за ее пределами. Грант предоставляется в виде оплаченных билетов в оба конца. Заявки на участие принимаются в течение года и рассматриваются поквартально.

АО «Казкоммерцбанк» является одним из крупнейших банков в Казахстане и Центральной Азии. Активы банка на 30 июня 2012 года составили 2539,3 млрд тенге. Банк имеет дочерние компании, осуществляющие деятельность в сфере пенсионного обеспечения, управления пенсионными и финансовыми активами, страхования и брокерских услуг. Также банк имеет дочерние банки в Российской Федерации, в Республике Таджикистан и Кыргызской Республике.

ИНФОРМАЦИЯ ПРЕДОСТАВЛЕНА ПРЕСС-ЦЕНТРОМ КАРГУ
ИМ. АКАДЕМИКА Е. А. БУКЕТОВА

Какие ошибки допускают выпускники вуза при поиске работы

Представьте, что то, о чем вы так долго мечтали, как о светлом будущем, свершилось! Вы окончили вуз и вступили на путь поиска подходящей работы и начала строительства профессиональной карьеры. В предлагаемой статье мы попробуем разобраться в объективных и субъективных причинах возникновения сложностей на пути трудоустройства.

Объективные причины

На наш взгляд, есть две объективные причины.

Первая причина — общее усиление конкуренции среди выпускников. Если несколько лет назад диплом престижного вуза практически гарантировал трудоустройство по профилю, то сейчас этого уже недостаточно. Новые возможности обучения за рубежом, прохождение образовательных курсов и стажировок во время каникул дали работодателям новые возможности выбора. Уже мало просто быть выпускником, необходимо иметь готовые определенные навыки для скорейшей адаптации на рабочем месте. Мы уже не говорим о том, что выпускник должен иметь реальные знания, соответствующие диплому. Вывод: необходимо действительно хорошо учиться и предъявлять к себе повышенные требования. Поверьте, любой работодатель различит подготовленного и неподготовленного выпускника. Не ограничивайтесь базовыми знаниями, проходите углубленные курсы, тренинги по своему профилю. Это значительно повысит вашу «начальную профессиональную стоимость» и вероятность удачного старта значительно возрастет.

Вторая объективная причина — мировой финансовый кризис. Да, сейчас всем в мире нелегко. Но, согласитесь, жизнь продолжается! Кризисные явления всего лишь ужесточили конкуренцию и требования к соискателям, но не изменили общих правил карьерного строительства. Вывод: повышайте свою «профессиональную стоимость» уже на старте. Если все вокруг «обрастают» сертификатами и дополнительными дипломами (реально подтвержденными знаниями), почему бы вам не делать то же? Отдохнуть успеете. Не забывайте, что, если в советские времена карьеру «делали» десятилетиями, то сейчас свое будущее можно определить уже в 23–25 лет. Согласитесь, это стоит того, чтобы приложить реальные усилия и поработать над собой.

Субъективные причины

Первая субъективная причина — неправильное позиционирование себя выпускниками вузов. Любой успех — это результат труда, и невозможно стать генеральным директором сразу со студенческой скамьи. В то же время анализ резюме выпускников вузов показывает, что большинство указывают желаемые позиции, имеющие отношение к топовым должностям, — генеральный директор, управляющий, директор департамента и т. д. Поверьте, это только вредит вашим шансам, т. к. ничего, кроме отторжения, у потенциального работодателя не вызывает. Вывод: будьте реалистичны. Вместо того чтобы «пугать» работодателя своими амбициями, выберите подходящие для вас позиции, но укажите в резюме свои сильные стороны. Подкрепите их примерами, портфолио, рекомен-

дациями, дополнительными сертификатами, если есть. Можете не сомневаться: есть очень много вакансий, на которую работодатель готов приглашать выпускника вуза, т. к. ценит в выпускниках энергичность, свежесть мышления, а также готовность на начальном этапе не самую высокую зарплату. Если сможете правильно позиционировать себя в глазах работодателя, шансы очень высоки!

Вторая причина. Многие даже самые талантливые выпускники забывают, что после окончания вуза студенческая жизнь со всеми ее прелестями, к сожалению, закончилась. Когда-то можно было опоздать на занятия и оставаться при этом героем. Когда-то юношеский максимализм не вызывал никаких других чувств, кроме восхищения.

Вывод: встав на тропу «карьеризма» (в хорошем смысле), весь свой юношеский потенциал необходимо направлять на жизнь и работу более трезво. В корпоративных вопросах нужна определенная «перезагрузка» мышления. Работодатель — это не ваш добрый учитель, который может простить многое. Один раз опоздали на собеседование — потеряли шанс. Выбрали чрезмерно самоуверенный тон при собеседовании — потеряли второй шанс. Не теряйте своих возможностей, переходите во взрослую жизнь с ее новыми правилами игры своевременно. Тогда и карьеру строить сможете с самого начала и без досадных ошибок.

Третья причина. К сожалению, многие выпускники полагают, что карьера — это вертикаль. Такое тоже, конечно, случается, но очень редко. Карьерный путь — это марфон длиною в жизнь. И он точно не зави-

сит от того, какие должности вы заняли в первые годы своего пути и с какой зарплатой. Намного важнее, с какими людьми вас сведет судьба в начале пути, какую поддержку эти люди смогут вам оказать в дальнейшем. Вывод: двигаясь по вертикали, не забывайте и о горизонтали. Именно горизонтальное движение (расширение знаний, круга знакомств, уважение окружающих) создает прочный фундамент, который выручит в любой ситуации, не даст карьере заглохнуть в случае каких-либо непредвиденных ситуаций. Но самое главное — даст вам чувство комфорта, т. к. никакая карьера не будет в радость без радости общения с коллегами, друзьями и просто хорошими людьми.

МАТЕРИАЛ ПОДГОТОВЛЕН ЦЕНТРОМ КАРЬЕРЫ И ТРУДОУСТРОЙСТВА

Айтайын дегенім...

«Өзге тілдің бәрін біл,
өз тіліңді құрметте!»

Ата Заңымыздың 7-ші бабында «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік тіл — қазақ тілі. Мемлекеттік ұйымдарда және жергілікті өзін-өзі басқару органдарында орыс тілі ресми түрде қазақ тілімен тең қолданылады» делінген. Конституциямызбен жоғарыда аталған тиісті заңнамалардағы тайға таңба басқан қандай жазылған «мемлекеттік тілмен бірдей орыс тілі немесе басқа тілдер де қолданылады» деген баптар шын мәнінде қазақ тілінің өрісін тарылтып, оның кең қанат жаюына кедергі келтіріп тұрғаны анық. Соның салдарынан қазіргі кезде жастарымыздың көбісі өз ана тілінде сөйлемей, өзге ұлттың тілінде сөйлеуі. «Ана тілін мейлінше сөйлеуі адам өз халқының өткенін ұмытып, болашағына балта шабады» деген қанатты сөз бар. Осыны біле тұра анамыздың ақсүтімен дарыған ана тіліміздің мәртебесін көтеруге не себепті самарқауымыз?.. Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың «Қазақ қазақпен қазақша сөйлессін» және «Әрбір қазақтың ана тілін білуі — парыз, білмегені — ұят» деген сөздерін жалаң ұран ретінде пайдаланбай, оларды іс жүзінде жүзеге асыру борышымыз ғана емес, міндетіміз екенін бір сәтке де ұмытуға тиісті емеспіз. Мен өз елімнің патриоты ретінде ең бірінші кезекте мемлекетті құрушы ұлт өкілдері — қазақтардың өзі бастап мемлекеттік тілдің абыройын асқақтатуға ат салысуы керек деп есептеймін. Қадыр Мырза Әлі ағамыздың «Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте» деген қанаты қағидасы жүрегіміздің төрінен орын алып, жолбасшымыз болуға тиіс.

Әлия ИСИНОВА, ҚарМУ студенті

«Еңбексіз өмір — сөнген көмір»

Жуырда Қарағанды қаласының политехникалық колледжінде жұмысшы жастар бас қосты. Қазақстан Республикасы Президенті Н. Ә. Назарбаевтың «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту — Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Жолдауы мен «Әлеуметтік жаңғырту: Жалпы Ортақ Еңбек Қоғамына қарай жиырма қадам» атты бағдарламалық мақала-

сын насихаттау, жұмысшы жастар арасындағы өзекті мәселелерді анықтау, Қазақстанның экономикалық, әлеуметтік және саяси өмірінде жұмысшы жастардың белсенділігін арттыру, жастар саясатын жүзеге асыру жөнінде жұмысшы жастарды бірлескен қызметке шақыру, жастар бойында патриоттық сезімдерін тәрбиелеу, Қазақстанның мәдени және тарихи мұрасына

құрметпен қарау мақсатында өткен форум жұмысы жемісті өтті. Форумды ұйымдастыруға «Аманат» азаматтық бастамаларды қолдау қоғамдық қоры, «Нұр Отан» ХДП «Жас Отан» ЖК, «Жұмысшы жастар одағы» РКБ мұрындық болды. «Жұмысшы жастар одағы» РКБ мен «Нұр Отан» ХДП «Жас Отан» жастар қанаты жұмысшы жастарды белсенділік танытуға, Қазақстанның мәдени және тарихи мұрасына құрметпен қарай отырып, бірлесіп қызмет етуге шақырды.

«Жас Отан» Жастар қанаты

Біз өмір сүріп отырған қоғам

«Аңқау елге арамза молда» дегендей, осы күнгі діни секталық немесе адамдарды алдап-арбап, ақша жиып алып, қарасын батыратын жалған (мысалы, қаржы пирамидасы) неше түрлі ұйымдардың көбейіп кеткендігі ащы да болса ақиқат. Осындай шымбайыңа бататын шындықты естігенде, адамдарға сенбек түгілі, ақыл-кеңес сұрауға түңіліп қалатын кездер де болады. Осы орайда, мен адамдардың қоғамға әсер ететін адами тұрғысынан қарап көргім келіп отыр. Мысалы, біз өзіміздің күнде көріп жүрген, танытын, білетін адамдарды, қоршаған ортаны қоғам деп алатын болсақ, сол ортада болып жатқан өзгерістер, адамдардың бір-біріне қарым-қатынасы, олардың жақсылық-жамандық іс-әрекеттері, жалпы жасап отырған дүниелері сол қоршаған ортаға, қоғамға өз әсерін тигізетіні сөзсіз. Ал, енді, біз қандай қоғамда өмір сүріп отырмыз?.. Осы сұраққа жауап іздеп көрейік.

Қоғам дегенде бәріміз қоршаған ортаны, айналымыздағы адамдарды көз алдымызға келтіреміз. Қоғам — материалдық дүниенің бір бөлшегі ретінде адамдарды табиғатпен өзара байланыстыратын бірігу формасы. Қоғам дегенде тағы бір ойға оралатыны, белгілі бір ұйым, қауымдастық. Сонымен қатар, қоғамдақ қатынастар деп тек адам мен адам арасындағы немесе адам мен табиғат арасындағы ғана емес, қоғам мен қоғам арасындағы қатынастарды

да атап көрсеткеніміз дұрыс. Жалпы, қоғамды адам құрайтындықтан, қоғамда рухани, адамгершілік, діни және басқа да адами құндылықтар кеңінен қарастырылады.

Жоғарыда атап көрсеткендей, рухани, адамгершілік, діни ұғымдар мен адами құндылықтар бүгінгі біздің қоғамда қаншалықты маңыздылығын көрсетуде?..

Ең алдымен, біз ата-бабамыздың қаны мен тері бірдей төгілген, қаншама жан аңсап өткен тәуелсіз, бейбіт заманда өмір сүріп отырғанымызды ұмытпағанымыз жөн. Қазіргі таңда көптеген жастардың санасын өзіншілдік пен төкашарлық жаулап алған десек артық айтқандық емес. «Үлкенге құрмет, кішіге ізет» деген сөздің мағынасын түсінетін жастар шамалы. Жастардың үлкендерді сыйлаудан қалып бара жатқандығын күнделікті қоғамдық көліктерге мінгенде кездестіріп жатамыз. Бүгінгі таңда жастар арасында белең алып бара жатқан ең қауіпті індеттердің бірі — «әлімжеттік» болып отыр. Және көмелеттік жасқа толмаған жасөспірімдердің көшеде сыра ішіп сенделіп, түнгі клубтарды жағалап, биді тәмамдамай үйге қайтпайтындарын көргенде көңіліңді алаң торлайды. Осы бір тұста арқанды мұздай қарып өтетін тағы бір жайт — тіл мәселесі. Қазақ тілі дамусыз бір қалыпта тұр десек жалған айтқан болар едік. Ал енді тіпті дамып бара жатыр деп те айта алмаймыз. Елімізде тұрып

жатқан өзге ұлт өкілдері «мемлекеттік тіл» деп қастерлеп, үйреніп жүрген шақта, қалың ұйқыда жүрген кейбір қандастарымыз қазақша сөйлесу түгілі, сәлемдесуді зорға білетін болып шықты. Біз өмір сүріп отырған қоғамда тағы бір көңіл көншітпейтін дүние, жетімдер үйі мен қарттар үйінің күн санап өсіп келе жатқандығы. Енді кез келген саналы адамның ойында «осы дәрежеге қалай жеттік?! Не себепті?!» деген салмақты сауалдардың туындауы заңдылық. Мұндай оқиғалар не себепті орын алып отыр?! Жақсы мен жаманы қатар жүретін бұл өмірде тек жақсылық немесе тек жамандық қана үстемдік ете алмайды. Қалай десек те, еліміздің еңсесін көтеріп, беделімізді биіктетіп, туымызды көкте желбіретіп, қазақтың атағын асқақтатып жүрген Серік Сәлиев, Илья Ильин, Майя Манеза сияқты патриот жастарымыз жоқ емес. Дегенмен де, осы қоғамды құрып отырған өзекті болғандықтан, біздің әрбір жасаған іс-әрекетіміз тікелей қоғамға әсер етеді. Не десек те, ертеңгі болашақтың туы дәл осы жастардың, яғни сіз бен біздің қолымызға тиетіні айдан анық дүние. Сондықтан, таяқтың екі ұшы болатынын ұмытпағанымыз жөн. Міне, сіз бен біз өмір сүріп отырған қоғамның ақ-қара тұстарын таразылап көрдік. Десек те, таразыны тең басып ұстайтын оқырман, ендігі қоғамның қандай болары сіздердің еншілеріңізде...

Ақмарал ДЕМЕУ,
ҚҰЖ-12 тобының студенті

Телмірткен түрлі телесериалдар

Жанардың оқуы күндегінен ерте аяқталды. Бүгіндікке осы да жетер дегендей оған өзі дән риза. Енгінін баса алмай үйге жүгіре кіріп, телевизорын қосты. Кезекті сүйікті актері ойнайтын «Дениз» сериалы басталып кетіпті. Сол отырғаннан мол отырды. Сағат сайын берілетін, өзі сүйсіне тамашалайтын телехикаялардың көп екенін байқамаған. Енді, ұйқысы келді, уақыт түнгі ондарға тақау.

Өз елінде өмір сүріп, өз тарихыңмен сусындап, мәдениетін сезініп өмір сүргенге не жетеді, шіркін! Сұлтанмахмұтша сайрасақ, «Біздерде мынадай бар, мынадай бар» деп кең пейілмен нық сеніммен көрсетерлік өз жаныңнан шыққан туындыларға масаттану да артықтық етпес. Қазақ қазір телеэкранға телміріп отырғанмен содан өзін көре ала ма? Өзі ойлап шығарған кино әлеміндегі туындылары некен-саяқ болған күннің өзінде назарын сол жаққа бұра ма? Жоқ, түріктің небір стихияға толы шырмалған телехикаяларына телміріп, корейдің жын аралас сусынына еліктеп, жапонның әйел затына ұқсаған кейіпке енген ерлері азған заманын көксеп жүр ме? Ұлт үшін деп ұрандаған талай жастарды мазалады осы сауал. «Әр әннің бір қайыры бар деген», бұл сауалдың түп-төркіні шешіліп, нүкте қойылар шақ туар ма? Кім қояды. Беймәлім...

Талайды торға тізгіндеген түрік сериалдары қазақ қоғамын кеңінен жаулап тұр қазір. Киноның дегеніне көніп бірінің езуіне күлкі ұялап, кейбірінің нұрлы келбетінен мұңлы кейіп байқалып сөздерінің төркіні түрікке ауысқан. Тіптен, кейбірі қазақшасын дұрыстамақ түгілі сол жұрттың жаргондарына үйірсек болып, қолданысына енгізіп алғалы қашан. Әрбір адам жеке бір әлем. Яғни, әр пенде өз әлемінде өмір сүреді. Қазірде адамның санасын оңай жаулап алудың бір үлгісі — қаптаған телесериалдар болып отыр. Телеэкранға телмірген әр үңілуші өз әлемінің ішінен бір кітапқа ұқсас жеке әлем ашып

алып, оған небір сериалдардағы (шынайы емес) әртістерді енгізіп қояды. Құр қиялға беріліп, ғашық болып та жатады. Сұлу бейнелі сылдыр серілерді арманының бейнесіне айналдырып, әртістерше киініп, жүріс қимылдарын өзгертіп, шаш үлгісіне дейін қойып жатады. Бәрі бос қиял, құр елес. Жат елдің кино түсіруші режиссерлеріне қалтасын мол қаражатпен қампайту болса, бұл — қазақ жастары үшін өз болашағына өз қолымен балта шабумен бірдей. Санасын киноға аударған әрбір көруші оның әр бөліміне ерекше назар аударып, уақытын құр жібергенімен қатар, ғажайыпқа толы ғұмырды аңсайды. Осының кері, әрбір қазақстандық астына қымбат маркалы «джип көлігі», қоныс орнына «бірнеше қабатты коттедж», ол аз болғандай «креслоны» аңсап қиял әлеміне енеді. Қайыршыларды қоғам жасайды деган жаңсақ пікір пайда болады назарда. Нәпақа сұрап қол жайғандар, «жұмыссыздық», елдің «бай мен кедей» болып ажырауы — бәрін киноның бір күндік сериалы айтып береді. Көруші көпшілік сол қаптаған хикаялардың бір сюжетінен үзіп тұрып жақсы жағын алса, шіркін! «Он алты жасқа толған жасөспірімдерге көруге рұқсат етілген фильм» дегенмен жасы үлкені де, кішісі де қатар жайғасып көре береді. Керемет идеяға негізделген сапалы түсірілімде актерлердің өз ролінде шебер ойнауы жақсы қырынан көрініп тұрғанмен, тәрбиелік мән-мағына бермейтін, іліп алар дүниесі аз телесериалдар саны көп.

Ұлттық арналарымыздың төрінен ойып тұрып орын тепкен түрік сериалдарын көргенде ішің удай ашиды. Тіпті, бірі аяқталып жатса, келесісінің боларын бір апта бұрын жарнамадап, көрушіні жоғалтудан қорқудың амалы екені көрініп тұрады. Тілдің көсегесін көгертіп, ұлттық дәстүрімізді насихаттап, тарихты дәріптейміз деп безер қаққандарға бұл құбылыс мүлдем жат болып отыр. Қазіргі қазақ телевизиясы — әрбір қазақстандықты тәрбиелейтін, жақсылықтың ұшқынын көрсетер тәрбие құралының бір саласы болуы жайт. «Қазақстан

ұлттық арнасында» түрік, корей телесериалдарының көрсетілуі, «Мәдениет» арналарында шетел фильмдерінің берілуі үрдіс алды. Басқа тәуелсіз арналарды бөлек қойғанда қазақ тілінің насихатталуы, тәрбиелік сарындағы көрсетілімдер қатары аз. Қатарынан көрсетілетін арнадағы түріктің «Дениз», «Қайта бұр жарған шынар», үндінің «Келін» телесериалдары қайталаумен көрсетіледі. Тәрбиенің титтей болсын ұшқынын көрдім, «кино көрдім-ау» деп асыра айтып, рухани ләззат алу қиын. Көруші клиенттердің көбі қазақстандықтар деп ұрандаған бір-сарынды сюжетке құрылған «Дениз» телехикаясының өзі көп мәселені аңғартады. Отбасылық қарым-қатынастың бұзылуы, айырылуы, адам ұрлау, қорлау, зорлық-зомбылық, жастардың бұзылуы, қалай болса солай сөз саптауы бәрі кинода орын алады. Қандай тәрбие? Киноның мақсатын содан түсіне беріңіз. Кино көрдім деп мәз болған жастар ертең соны өз өмірінде қайталамасына кім кепіл? Жастар еліктегіш, не көрсе соны жасап бағады. «Ел ертеңі — жастар» дейміз. Өзіне керегін телесериалдан іздеген жастардың жайы ше? Осыған орай, жаужүректілігімен қатар, өршіл рухты биік қойған жоңғар-қазақ заманындағы түсірілімдерден үзінділерді көпшілік көп жиылар кешкі уақыттарда берсек. Қала берді, сол кезеңдегі қылышнан қан тамған идеологиялық кинотуындылар, қаншама боздақтардың ерлігін көрсеткен желтоқсан оқиғаларынан үлгі етіп кино ұсынса ел көрмес пе? Қайта, ұрпақ жігерін жаншып, намыстарын оятарлық туындыларды назарға ұсынса, айбарынан жел ескен рухты елдің «мен қазақпын» деп суырылып алға шығар нағыз ұлтжанды ұрпағы сонда көрінер. Бір күнде бір миллион көрермен жинаған «Жаужүрек мың бала» киносы мұның бұлтартпас дәлелі. Жастар қазақтың иісі аңқып, тарихынан таным-түсінік бере алатын дүниені отандық туындылардан іздейді. «Балам дейтін елі болмаса, елім дейтін бала қайдан болсын» дегеннің кері болмасын. Түрікпен таңын атырып, көрісе өмір сүретін ұрпақ өсіруден сақ болсақ игі еді...

Аяулым СОВЕТ, ҚарМУ студенті

В настоящее время молодежными организациями Казахстана проводится много различных мероприятий, позволяющих молодежи выражать свою гражданскую позицию. Это и флешмобы, и шествия, и демонстрации. Но немногие организаторы этих мероприятий знают, что могут нарушить закон и понести серьезную ответственность, если массовое мероприятие не будет проходить в рамках Закона Республики Казахстан от 17.03.1995 № 2126 «О порядке организации и проведения мирных собраний, митингов, шествий, пикетов и демонстраций в Республике Казахстан». Настоящий Закон определяет порядок организации и проведения собраний, митингов, шествий, пикетов и демонстраций в Республике Казахстан. Ниже мы публикуем сам текст Закона.

Закон Республики Казахстан от 17.03.1995 № 2126 «О порядке организации и проведения мирных собраний, митингов, шествий, пикетов и демонстраций в Республике Казахстан»

Статья 1

Формами выражения общественных, групповых или личных интересов и протеста, именуемых в законодательстве собраниями, митингами, шествиями и демонстрациями, следует понимать также голодовку в общественных местах, возведение юрт, палаток, иных сооружений и пикетирование.

Статья 2

О проведении собрания, митинга, шествия, пикета или демонстрации подается заявление в местный исполнительный орган города республиканского значения, столицы, района (города областного значения).

Заявления о проведении собрания, митинга, шествия, пикета или демонстрации подаются уполномоченные трудовых коллективов, общественных объединений или отдельных групп граждан Республики Казахстан, достигшие восемнадцатилетнего возраста.

Статья 3

Заявление о проведении собрания, митинга, шествия, пикета или демонстрации подается в письменной форме не позднее, чем за десять дней до намеченной даты их проведения. В заявлении указываются цель, форма, место проведения мероприятия или маршруты движения, время его начала и окончания, предполагаемое количество участников, фамилии, имена, отчества уполномоченных (организаторов) и лиц, ответственных за соблюдение общественного порядка, место их жительства и работы (учебы), дата подачи заявления. Срок подачи заявления исчисляется со дня его регистрации в местном исполнительном органе города республиканского значения, столицы, района (города областного значения).

Статья 4

Местный исполнительный орган города республиканского значения, столицы, района (города областного значения) рассматривает заявление и сообщает уполномоченным (организаторам) о принятом решении не позднее, чем за пять дней до времени проведения мероприятия, указанного в заявлении. Местный исполнительный орган города республиканского значения, столицы, района (города областного значения) в целях обеспечения прав и свобод других лиц, общественной безопасности, а также нормального функционирования транспорта, объектов инфраструктуры, сохранности зеленых насаждений и малых архитектурных форм при необходимости пред-

Гражданскую позицию необходимо выражать в рамках закона

лагает обратившимся с заявлением иные время и место проведения мероприятия. Решение может быть обжаловано в порядке, установленном действующим законодательством.

Статья 5

Собрания, митинги, шествия, пикеты и демонстрации, а также выступления их участников проводятся в соответствии с целями, указанными в заявлении, в определенные сроки и в обусловленном месте.

При проведении собраний, митингов, шествий, пикетов, демонстраций уполномоченные (организаторы), а также иные участники обязаны соблюдать общественный порядок.

Организаторам и участникам мероприятия запрещается:

— препятствовать движению транспорта и пешеходов;

— создавать помехи для бесперебойного функционирования объектов инфраструктуры населенного пункта;

— устанавливать юрты, палатки, иные временные сооружения без согласования с местными исполнительными органами города республиканского значения, столицы, района (города областного значения);

— наносить ущерб зеленым насаждениям, малым архитектурным формам;

— иметь при себе холодное, огнестрельное и иное оружие, а также специально подготовленные или приспособленные предметы, могущие быть использованными против жизни и здоровья людей, для причинения материального ущерба гражданам и собственности юридических лиц;

— вмешиваться в любой форме в деятельность представителей государственных органов, обеспечивающих общественный порядок при проведении мероприятия.

Уполномоченные (организаторы) в установленном законом порядке несут ответственность за нарушение норм, предусмотренных настоящей статьей.

Статья 6

Государственные органы, общественные объединения, а также граждане не вправе препятствовать собраниям, митингам, шествиям, пикетам и демонстрациям, проводимым с соблюдением порядка, установленного настоящей статьёй.

Статья 7

Местный исполнительный орган города республиканского значения, столицы, района (города областного значения) запрещает собрание, митинг, шествие, пикетирование или демонстрацию, если целью их проведения является разжигание расовой, национальной, социальной, религиозной нетерпимости, сословной исключительности, насильственное ниспровержение конституционного строя, посягательство на территориальную целостность республики, а также нарушение других положений Конституции, законов и иных нормативных актов Республики Казахстан, либо их проведение угрожает общественному порядку и безопасности граждан.

Не допускается проведение массовых мероприятий на объектах железнодорожного, водного и воздушного транспорта, а также у организаций,

обеспечивающих обороноспособность, безопасность государства и жизнедеятельность населения (городской общественный транспорт, снабжение водой, электроэнергией, теплом и другими энергоносителями), и учреждений здравоохранения и образования.

Статья 8

Собрания, митинги, шествия, пикеты и демонстрации должны быть безусловно прекращены по требованию представителя местного исполнительного органа города республиканского значения, столицы, района (города областного значения), если: не было подано заявление, состоялось решение о запрещении, нарушен порядок их проведения, предусмотренный статьями 4, 5 и 7 настоящего Закона, а также при возникновении опасности для жизни и здоровья граждан, нарушении общественного порядка.

В случае отказа от выполнения законных требований представителя местного исполнительного органа города республиканского значения, столицы, района (города областного значения) по его указанию органами внутренних дел принимаются необходимые меры по прекращению собрания, митинга, шествия, пикетирования и демонстрации.

Статья 9

Лица, нарушившие установленный порядок организации и проведения собраний, митингов, шествий, пикетов и демонстраций, несут ответственность в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Материальный ущерб, причиненный во время проведения собраний, митингов, шествий, пикетов и демонстраций их участниками гражданам, общественным объединениям, государству, подлежит возмещению в установленном законом порядке.

Все дополнительно возникшие затраты, в том числе по охране общественного порядка, предоставлению помещений, санитарной очистке, освещению и радиофицированию места проведения собрания, митинга, шествия, пикета и демонстрации, возмещаются их организаторами.

Статья 10

Местные представительные органы могут дополнительно регламентировать порядок проведения собраний, митингов, шествий, пикетов и демонстраций с учетом местных условий и в соответствии с требованиями настоящего Закона.

Статья 11

Порядок организации и проведения собраний и митингов, установленный настоящим Законом, не распространяется на собрания и митинги трудовых коллективов и общественных объединений, проводимые в соответствии с законодательством, их уставами и положениями в закрытых помещениях.

«Жасыл ел» спешит на помощь!

В Карагандинском государственном университете им. Е.А.Букетова состоялось торжественное закрытие трудового сезона студенческих строительных отрядов. В 2012 году в рамках программы «Жасыл ел» трудоустроено более 12 тыс. ребят.

В рамках программы «Жасыл ел» в стране посажено более 11 млн саженцев, завезено большое количество земли. Ежегодно студентами КАРГУ высаживается от 300 до 500 саженцев. На такие работы по озеленению каждый год устраиваются представители студенчества. В рамках акции очищались дворы, проводились очистительные работы по берегам рек и высаживались деревья на очищенных местах. В Казахстане по программе «Жасыл ел» в год высаживается 63 тыс. га леса, из них 5 тыс. — в Астане. Об этом говорил в напутственном слове к жасыл-елевцам Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев. Он отметил, что вся страна должна участвовать в озеленении, чтобы сделать хороший подарок будущему поколению.

В этом году по программе «Жасыл ел» удалось объединить практически все районы Карагандинской области; объем финансирования, направленного на повсеместное озеленение и благоустройство, превысил 160 миллионов тенге. Помимо прочего жасыл-елевцы активно участвовали в различных акциях, продемонстрировав слаженную командную работу. За трудовой сезон было очищено и благоустроено около 2500 га территории населенных пунктов, посажено более 40 тыс. деревьев.

Активисты Карагандинской области, включая ССО и «Жасыл ел», примкнули со всем своим пылом юности. И теперь им есть чем гордиться: свыше 10 тысяч гектаров обработанной территории и трех сотен ликвидированных свалок, более 200 приведенных в порядок парков и скверов и 80 тысяч единиц зеленых насаждений, десятки километров вычищенных лесополос, речных пойм и берегов озер. Награждение победителей проводилось и по другим номинациям. Лучшие штабы ССО и «Жасыл ел», лучшие командиры отрядов, лучшие бойцы получали благодарственные письма акима области и памятные призы. К слову, особым похвал удостоился студент физического факультета нашего вуза Саидрахимов Нурболат, он получил звание лучшего бойца «Жасыл ел».

Президентская программа «Жасыл ел» стала по-настоящему массовым молодежным движением. Эта программа не только позволяет преобразовать и благоустраивать города и районы, но и способствует патристическому воспитанию молодежи.

Соб. инф.

Ұлылардан ұлағат

Абайдың сара жолымен

«Бұл жасқа келгенше жақсы өткіздік пе, жаман өткіздік пе, әйтеуір, бірталай өмірімізді өткіздік», — деп сөз бастапты Абай атамсыз өзінің бірінші қара сөзінде. Бұл бір ауыз сөздің өзінде көп мән-мағына, сырсымбат, талғамды өнер бастамасы етек алады.

Ұлы Абайды өмір, қоршаған дүние, табиғат, болмыс сыры, олардың заңдылықтары көп ойландырған. Абай бұл сауалдарына өзінің қырық бес қара сөздерінен жауап тапты деп есептеймін. Себебі біз шешуі қиын сансыз сұрақтарымыз бен сан-саққа кеткен ойымыздың түп төркінін көркемдік, әлеуметтік, гуманистік және дінге көзқарастары терең білінген қара сөздері арқылы бағыт аламыз. Мектептік шағымызда Абайдың қара сөздерінің түп төркінін түсініп, оның терең мағынасына бойлай алмайтын деңгейде едік, ал бүгінгі таңдағы студент жастардың ең бір ақылшы серігі — қара сөздер. Абайдың сол кездегі көтерген мәселелері қазіргі уақытқа дейін өзекті, тіпті қазіргі заманда өмір сүріп жатыр дерсің. Оның ішінде бүгінде өз кезегін таппай келе жатқан тіл, дін, жемқорлық, ұрлыққа қатысты айтылған өзекті ойларын айтуға болады. Мұхтар Әуезов атамсыз: «Бұл шығармаларында Абай өзінің оқушыларымен әңгімелесіп, жүзбе-жүз кездесудегі мәслихат, кеңес құрып отырған ұстаз тәрізденеді», — деген еді. Абай атамсыздың қара сөздері көлем жағынан да ерекше. Келешек жастарымыздан Ұлы Абай атамсыздай бір дананың өсіп келе жатқанына сенеміз. Абай ұрпақтары өсіп, өне берсін!

ПЕРИЗАТ ӘБИШЕВА,
ҚЖ-11 Тобының студенті

Бала үшін ана өмір сүреді

«Шын бақ — ата-ананың махаббаты мен балалардың таза жүрегінде» дейді Шәкәрім. Ал, ана тақырыбында көптеген шығармалар жазған Ф. Мүсіреповтің: «Ана сұлулығы жүзіндегі мейірімнен көрінеді», — дегені бар. Ана сөзіне адам баласы тегіс бас иеді. Өйткені, тоғыз ай жүрегінің астында көтеріп жүріп, бес күндік жарық дүниені сыйлаған анаға мәңгі қарыздармыз. Дана қазақтың «Анаңды Меккеге үш рет арқалап апарсаң да ақ сүтін өтей алмайсың» деген сөзі көкейімде сайрап тұрады. Сондықтан, ана мен бала — егіз ұғым. Екеуін бір-бірінен бөліп-жарып елестете алмайсың. Пайғамбар хадистерінде: «Алдымен анаңа жақсылық жаса», — деген екен. Менің алғаш қалам тартып, ана туралы жазған өлеңім бар.

Бала деген — анасының жүрегі,
Бала үшін ана өмір сүреді.
Егер бала көңілденіп, қуанса,
Анасы да қуанады, күледі.

АЙТОЛҚЫН РАХЫМ,
журналистика бөлімінің
1 курс студенті

Жүрейікші жүрек ауыртпай

Қарағанды шаһарының қақ төрінен орын тепкен қала тұрғындарының мәдени ордасы Сәкен Сейфуллин атындағы қазақ драма театрында қалың көпшілік назарына қойылым ұсынылды.

Алматыдан жеткен Мұхтар Әуезов атындағы қазақ мемлекеттік академиялық драма театрының ұжымы қаламызда. Тұрғындарды, қала қонақтарын өз туындыларымен таныстырып, театрдың тіс қаққан шебер әртістерінің образдарына енуге даяр. Он үшінші қыркүйектен басталған қойылымдар ретімен жиырма бірінші қыркүйекке дейін қала тұрғындары мен қонақтары назарында. Театрдың ұжымындағы белді әртістер Сәбит Оразбаев, Құман Тастанбеков, Рәшида Хаджиева, Қымбат Тілеуова, Бекжан Тұрыс, Бақтияр Қожа, Дәрия Жүсіп, Дулыға Ақмолда, Асылбек Боранбай, Шынар Асқарова, Назгүл Қарабалина, Азамат Сатыбалды, Жандарбек Садырбаев, Ләззат Қалдыбекова, Еркебұлан Дайыров сынды шебер актерлер қауымы өнерлерін ортаға салмақ. Бүгінгі күнге белгіленіп қойылған сеанс сағат 6.30 да басталды. Әдеттегіше, театрымыздың іші көрем деп келген көпшілікке лық толы. Ұсынмақ қойылым Б. Жәкиев авторлығымен «Жүрейікші жүрек ауыртпай» деген атауда. Тақырыбы ұнап, көңілге қонымды естілгендіктен бе, әлде, шынайы жүрек қалаушылық па, әйтеуір, көрерменнің көбі жастар екені бірден бай-

қалды. Тіптен, қассаның өзінде артық билет қалмаған. Билет іздеп «сатыңызшы маған» деп жалынған студенттер. Көбі қойылымның жеке мазмұнынан бейхабар, біразы көптен күтіп арнайы келіп отырса керек-ті. Қойылым басталып кетті. Залда мүлгіген тыныштық. Жастар неге мол жиналған? Осы сауалға жауап іздедік. Ата-ананың ақ батасын алып, әженің сиқырлы ертегілерін естіп өскен жас ұрпақ осындай сорақылыққа барар-ау деу жөнсіз. Су ішкен құдығына түкірмес. Қоғамдағы орны толмас жағдаяттарға жастарды орынсыз кінәлап, қоғамның сұрықсыз кейпі ретінде көрсету де тым әсірелеушілік. Жер ғаламшарында 16 млн. қазақ ұлты тіршілік нәм қарекет қылады. Оның жартысынан көбі жастар. Қоғамның негізін қалап, өмірді жарқын қылып өткерудегі тың идеялар жасаушы да — жастар. Осы пікірге балама оқиға бүгінгі қойылымда орын алды.

Қойылымның аққамасы, негізгі идеясы бәрі-бәрі бүгінгі қоғамды толғандырған жай. Санасыз келін. Жетесіз ұл. Келін мен ұлдың сүреңсіз, еріксіздіктен жымияған ажарына телмірген әке. Қарттар үйі. Тілі ащы сөздерге толы долы келіннің айтқан әрбір удай сөздері қарт жүрегіне мірдің оғындай қадалады. Жарының айтқанын алғыс, қара дегенін — қарғыс деп таныған күйеуі әйелінің айтағынан аса алмайды. Барды қанағат тұтпау, ашкөзділік, байлықтың буы басын айналдырған келіні ақшадан басқаны ойлағысы жоқ. Шыр етіп дүниеге келген сәттен табанын тасқа тигізбей

өсірген ұлының әкесіне жасаған сыйы — мүгедектер арбасына өз қолымен отырғызуы. Қарттың бірге шаңырақ көтеріп, керегесін керген адал жарынан қол үзгеніне бір жыл екі ай. Содан бері ұлы мен келіннің қолына келгендегі күні күн емес. Тозған жүйке. Келіннің таңнан кешке дейінгі мазасыз ызыңы мазасын алып, шашының ағарғаны көбейген. Қойылымның соңы сорлы әкенің үйі табалдырығын өз еркімен аттап, «қарттар үйінің» есігін қағуға мәжбүрлейді. Мәні мен маңызын жоғалтпас қойылымда, көркем образдарда шебер ойнай білген әртістер қауымына көрермен тарапынан шапалақтың шуылы ұзақ соғылды. Көз жасын тыя алмаған қыз-келіншек, әжелер жағы шынайы әсер алғанын жеткізіп жатты. Небір шаһқар туындылар жасайтын авторлар мен сол рольдерде шебер ойнайтын кәсіпқой әртістер қауымына халық дән риза. Бұл құбылысқа соғылған ду қол шапалақ, сұлу жанардан төгілген көз жасы куә.

Р. С. Әке-шешенің көз жасына қарамастан қарттар үйіне жеткізуге асығатындар аз емес. Ата-анасыз сүрген ертеңгі өмірі, олардың аялы алақанының жылудың сезінген бір сәтке жетпесін сезер ме екен? Үкілеген үміттерін өшіріп, перзенттік парызды өтеуден ада болғаны ма? Екі аяғыңмен тік тұрып, алтын нұрға бөленген таң шапағын өз көзіңмен көріп тұрсың. Не тұрыс? Ана мен әкенің қадір-қасиетін дәл осы мезеттен сезіне бер, замандас!

АЮЛЫМ СОВЕТ,
журналистика бөлімінің
3 курс студенті

«Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен» демей ме?!

...Осы бір «құрбан болу» сөзін біз әрдайым ұлтжаңды жастарды еске алуда қолданушы едік... «Желтоқсанның қыршыны кеткен құрбандары», «Ұлы Отан соғысының құрбандары» сынды әр мінезді жандардың ерліктеріне баға берер бұл сөздің қазіргі қоғамның құрбаны болғанына жүрегім қан жылайды. Неге дейсіз ғой?.. Көпшілікке топырақ шашудан аулақпын. Дегенмен, енді ғана бой түзеп келе жатқан жас өрендердің азамат есімін алудан бұрын, арам атқа лайық болып жататындығы рас... Қоғамның салдары дейміз бе, заманның салдары дейміз бе?.. Тәрбиеден деп жататындар да баршылық. Мынау жалған дүниенің ең асыл өкілі адамзаттың өзінен бе екен әлде? Не де болса, болашақтың іргесін қолдарына алады-ау деген кейбір жас буындар өздерін жаман әдеттен алып шыға алмай жатқандығы өкінішті...

Елбасымыз да бар күш-жігерді жастардың тәрбиесіне, жастардың біліміне, жастардың әл-ауқатына салып жатқандығы белгілі, себебі бүгінгі жас — ертеңгі болашақ. Сонша жыл бодандық көрген, сонша жыл қиындық көрген, талай боздақтарынан айырылып, арып-ашып тәуелсіздікке әрең жеткен елдің болашағы! Әйтсе де, қазіргі қоғамымызда ішімдікке, темекіге, нашақорлыққа, көрсекызарлыққа, жүрексіздікке ие болып отырған жандар баршылық...

Туған елім — тұғырым

Әр қазақ баласы өз Отанына шын ықыласпен қарап, оны сүйе білу керек деп ойлаймын. Қасиетті Есіл өзенінің бойымен серуендеп келе жатып, ерекше әсерге бөленіп, тұңғыық ойға кіріп кетіпшім. Еңсем көтеріліп, ұлы халықтың, еркін елдің өкілімін деп айқайлағым келді.

Менің ойымша, о баста, Қазақстан еркіндік алған жылы Отанымызды басқаратын жол бастаушымызды дұрыс сайлап алдық. Соның арқасында осындай зор жетістіктерге жетіп отырмыз. Екпінді, еркін дамып келе жатырмыз. Дегенмен, алда талай асу бар, тың ойлар, ме-

Темекі мен ішімдікті он сегіз жасқа жетпеген жасөспірімдерге сатуға рұқсаттың жоқтығы туралы заңның болғанымен, оның қаншалықты іске асып жатқандығы беймәлім. Кейбір дүкендерде пайданың көзіне айналған бұл заттардың құнына қанығып алған сатушыларды жас буындардың кәметтік жасқа толған, толмағаны қызықтырмайтынын көзіміз шалған кездер де болды. Мектеп қабырғасында үлкен балалардың кіші сыныпқа күш қолданатындығы тағы бар. Сол күштерін кейде қызыққа салып, қаламаса да осы бір зиянды заттарға тәуелді болуға мәжбүр ететіндігіне өзім талай куә болғанмын. Темекінің сыртқы қобдишасында «денсаулыққа зиянды» деп жазып қойған сөздің адамзат қауымына қаншалықты әсер ететіндігі қызық әрі неге спиртті ішімдіктердің сыртына да осы сөзді жазбайды деген сұрақ туындайды. Көршімнің шағын ғана дүкені бар еді, саудасынан түскен қаржы да күнделікті тұрмыстарына жетіп артылатын. Кейіннен ол кісілер ішімдіктер мен темекіні сатуды мүлдем доғарды, одан кейінгі сауданың күрт төмендегені соншалық, үш аптаға жетпей дүкенді жабуға мәжбүр болды. Демек, бұл заттардың бізге қаншалықты құнды екендігін біле беріңіз. Тіпті құны наннан да артық болып бара ма деген ой туындайды, Құдай сақтасын!

Наурыз айында құрбымды көлік қағып кеткен кез есімде. Сегіз метр жерге ұшырып жіберіпті, қаншама жарақат алса да, Алланын бұйырғаны ғой, ол бұл апаттан аман қалды.

«Өмірге құштар қыз екен, мұндай апаттан аман қалады деген үмітіміз жоқ еді» дейді дәрігерлер. Сол құрбым есін жиып, өзіне біраз келген кезде: «Болашақта билікке жақындасам, ең бірінші ұсынысым — көлікке он сегіз жастан заттыруға тыйым салу туралы болады. Көлік айдауға, темекі, ішімдікті сатып алуға неге тек қана 25 жастан кейін құқылы болмайды?! Мені 19 жасар жігіт қағып кетті ғой», — деп жылап жіберген еді... Өте білімді, өнерлі, сұлу құрбымның бұл күйін көру бізге де оңай соқпады. Расымен осындай заңның күшіне енгенін қалар едім. Не дегенмен адам 25 жастан соң ақыл тоқтатып, салмақты бола түседі емес пе? Әрі көлікті қызығушылық үшін емес, жұмысқа қажетті құрал ретінде пайдаланар еді. Өзім Алматы қаласының тұрғыны болғандықтан көлік кептелісінің жағдайын жақсы білемін. Межелі жерге жету үшін екі жарым не үш сағат уақыт керек. Демек бір күнде бітіретін жұмысыңның да саны төмен деген сөз. Ал көлікке 25 жастан отыруға рұқсат туралы заң шықса, бұл бір жағынан сол кептеліс мәселесінің аз да болса шешімінің бастауы болар еді және экологияға да әсері оң екендігі сөзсіз.

Бәріміз де егемен елдің жастарымыз... Сондықтан, ел дегенде жанымыз бір болса екен деп тілеймін әрі өз құрбы-құрдастарымды саулауатты өмір салтын ұстануға шақырамын!

АҚИЕТ БАЛТАНОВА,
журналистика бөлімінің
1 курс студенті

рек. Осы мақсатқа жету жолы біріншіден, ана тілімізді, киелі салт-дәстүрімізді биікте ұстау, екіншіден, Елбасымызды, Туымызды және Елтаңбамызды құрметтеу, үшіншіден, ел бірлігін сақтап, Қазақстанда тұратын барлық ұлттың өкілдеріне дұрыс көзқарас таныту деп ойлаймын. Менің арманым тыныштық, бейбіт өмір, ана тілімнің мемлекеттік тіл болып қалуы, оның нығайтып, дамуы.

Р. С.: «Мен сенің күніңді, түніңді сүйемін! Киелі кең дала, гүлдің сүйемін. Ананың сүтімен дарытып, Туғаннан үйреткен тіліңді сүйемін!»

АЙДАНА АЙТКЕНОВА,
журналистика бөлімінің
1 курс студенті

Казахстан делает ставку на интеллект

19 октября в «Российской газете» № 242 (5915) опубликована статья Сергея Бондарева «Казахстан делает ставку на интеллект», посвященная анализу ключевых факторов успеха Казахстана в модернизации научно-образовательной сферы и повышении глобальной конкурентоспособности страны. Полагаем, что оценки российских специалистов и экспертов будут интересны читателям нашей газеты.

Одна из главных жертв мирового экономического кризиса — система образования. Острый нож секвестра расходов неумолим к нему даже в сравнительно благополучных странах. Уволены сотни тысяч специалистов, мощный вал забастовок педагогов прошел в США и Европе. Как итог — падение конкурентоспособности экономики, проигрыш всего общества.

Противоположная тенденция в Казахстане и не только в сфере образования. Казахстан в нынешнем году удивил весь мир, совершив прыжок вверх в рейтинге конкурентоспособности, по оценке участников форума в Давосе, сразу на 21-ю позицию, что оказалось не под силу ни одной стране. Одна из главных причин — мощный рывок в научно-образовательной сфере.

Ресурсы на науку и образование страна жалеть, судя по всему, не намерена. Только за последние два года расходы на образование выросли на две трети, и это на фоне усиления мирового кризиса и урезания таких расходов в других странах.

Казахстан вообще очень продвинутая страна, как в экономическом, так и в социальном и научно-образовательном плане. Там реализуются многие проекты, которые в странах СНГ, а зачастую и в мире, только начинают обсуждать.

Например, Казахстан первым среди государств СНГ полностью перешел на трехуровневую систему обучения в высшем образовании «бакалавр — магистр — доктор философии». Этот очень ответственный шаг был тщательно проработан. Причем не формальным переименованием кандидата наук в PhD (док-

тор философии), а кардинальным изменением всего процесса подготовки научных кадров.

Президентом Нурсултаном Назарбаевым еще несколько лет назад была выдвинута совершенно новая для страны модель управления наукой, максимально адаптированная к передовой международной практике. Она закреплена в новом Законе «О науке» и ныне полностью реализована. Уникальную прибавку получило и финансирование науки — за два года рост в 2,5 раза.

Результат очевиден: все более глубокая интеграция в мировую научную систему. В разы — до тысячи с лишним в год — увеличилось число видных ученых, приезжающих в Казахстан для преподавания в вузах и проведения совместных исследований. Вклад вузов в науку удвоился, как и количество публикаций казахстанских ученых в мировых научных изданиях.

Еще в 1993 году Назарбаев запустил проект обучения молодых казахстанцев в ведущих университетах мира — программу «Болашак». Она полностью себя оправдала, и сегодня «зарубежные выпускники» занимают серьезные посты в системе госуправления, науке, бизнесе. Лишь спустя годы аналогичные подходы стали использовать другие страны — Китай, Азербайджан и др.

Два года назад в Казахстане была принята уникальная новая государственная программа развития образования, нацеленная на достижение принципиально нового качества обучения. Она может рассматриваться как пример для многих стран мира.

Так, Казахстан первым в СНГ с 2011 года приступил к модернизации педагогического образования. Резко сокращено число вузов, готовящих педагогов, кардинально пересматриваются программы их подготовки. К примеру, в сотрудничестве с Кембриджским университетом запущены принципиально новые программы переподготовки учителей.

Кстати, сделать это было очень непросто. Сфера образования — вещь чрезвычайно инертная, любые реформации наталкиваются на сопротивление. Спросите учителей у нас в России: многие ли из них хотят переучивать-

ся? А в Казахстане, пусть не сразу, но удалось сломать этот психологический барьер. По результатам переподготовки учителям серьезно поднимут зарплату. А всего квалификацию за 5 лет повысят свыше 120 тыс. человек, а это — более трети учительского корпуса страны.

В Казахстане вообще любят ходить своим путем, разбивать принципиально новые подходы, как губка впитывая при этом успешный мировой опыт. Так в среднем образовании появились Интеллектуальные школы Нурсултана Назарбаева, в профессионально-техническом обучении — холдинг «Кэсипкор», в высшей школе — Назарбаев Университет. Все они настроены на использование мирового опыта в образовании. И здесь у Казахстана уже появились последователи. Скажем, Азербайджан, где будут создаваться подобные учебные заведения.

Нельзя не отметить энергичные усилия по объединению интересов образования и бизнеса в Казахстане. Бизнес-структуры активно привлекаются к работе советов по профессиональной подготовке кадров, причем на самом высоком уровне. Это Национальный совет, который возглавил премьер-министр страны, соответствующие советы во всех областях страны и важнейших отраслях экономики. Казахстанский бизнес получил возможность реально влиять на политику подготовки кадров, а значит, обеспечивать себя все более квалифицированными специалистами.

Вклад бизнеса в подготовку кадров в Казахстане растет. Сейчас разворачивается внедрение так называемой дуальной модели обучения, обеспечивающей параллельное теоретическое обучение в организациях профтехобразования и практическое на предприятиях. Власти уже привлекли к этому ряд крупных казахстанских корпораций. Для координации работы создан постоянно действующий Темиртауский форум, где представлены как ведущие органы госуправления экономикой и образованием, так и структуры бизнеса. По мнению экспертов, за этим начинанием большое будущее.

Аналогичные подвиги видны и в сфере высшего образования. Казахские вузы нацелены на резкое увеличение числа инноваций в экономике, в чем им активно помогает государство.

Подобные примеры можно продолжить. И здесь сравнение с ситуацией в России, к сожалению, не в нашу пользу. Реформа образования у нас, будем говорить откровенно, топчется на месте уже несколько лет. А Казахстану всего за 2 года удалось сформировать целостную систему его модернизации, ориентированную на решение самых современных задач. Это результат политической воли и ясного понимания цели, слаженной работы государства и бизнеса, педагогического и научного сообщества. База серьезная, и нынешний прорыв Казахстана и его образовательной системы в битве за конкурентоспособность — начало еще большего успеха. России же реформаторский опыт партнера по СНГ был бы только полезен.

СЕРГЕЙ БОНДАРЕВ

Анонс

Программы студенческого обмена

КарГУ им. Е. А. Букетова реализует программу академических обменов. Наш университет готов принять студентов и магистрантов из других вузов для обучения. Обучение проводится на казахском, русском, английском языках. Программы обмена реализуются по академическим семестрам: осенний семестр (с 1 сентября по 10 декабря), весенний семестр (с 10 января по 22 апреля), летний семестр (с 16 мая по 24 июня). Если вы хотите стать студентом по обмену, то для этого необходимо: завершение не менее чем одного академического периода в собственном университете, рекомендация вуза, заполненные формы документов (размещены на веб-сайтах www.esjournal.cz, www.upo.ksu.kz). Если вы хотите пройти стажировку, то вам нужны: рекомендация вуза; согласованная программа стажировки; заполненные формы документов (размещены на веб-сайтах www.esjournal.cz, www.upo.ksu.kz). Подать заявление на обменную программу нужно на осенний семестр — до 25 августа, на весенний семестр — до 30 декабря, на летний семестр — до 10 мая. Заявки на стажировку принимаются в течение года.

Официально установленная стоимость для обучающихся за счет собственных средств: бакалавриат — 340 800—371 800 тенге (1800—2000 евро за учебный год); магистратура — 421 500 тенге (2200 евро) за учебный год; докторантура — 1 307 000 тенге (6900 евро). Для обучающихся, направляемых вузами-партнерами, и стажеров — по согласованию сторон.

Подробную информацию о программах обмена можно получить в управлении послевузовского образования и международных программ по телефону 8(7212) 77-01-36 или сделать запрос на электронный адрес upo@ksu.kz.

Соб. инф.

Объявление

Обучение в США

Объявляется прием студентов на обучение в вузах США с 01.12.2012 на 1 академический период (семестр) в рамках программ академической мобильности. По вопросам конкурса обращаться в Центр регистраций и академической мобильности студентов (главный корпус, каб. 214).

Қазақстан білім қоғамы жолында

Жаңа оқу жылы басталып, әрбір оқу ордасы есігін айқара ашқан алғашқы күндердің бірінде Елбасымыз Н. Ә. Назарбаевтың қатысуымен өткен «Қазақстан білім қоғамы жолында» атты дәріс сабағы біз үшін маңызды оқиғалардың бірі болды.

Мен Елбасымыздың жастарға жолдаған дәрісінен көп ой түйдім. Ең алдымен, «Білім» атты телеарнасының тұсауы кесілгеніне үлкен қуанышымды білдіргім келеді. Президентіміз сөзінің басында «Білікті бірді жығады, білімді мыңды жығады» деп айтып кеткен еді. Расында да қазіргі заман — білімділердің заманы. Инемен құдық қазғандай білімді тереңнен іздеп, сол алған біліммен елімізге үлкен табыс әкелуіміз керек. Себебі бізге, жастарға зор міндеттер жүктелді. Қазіргі кезде мемлекетіміз жастарға ерекше көңіл бөлуде.

Президентіміз елімізде болып жатқан және алдағы уақытта болатын өзгерістерді атап кетті. Қазақстанның өрлеп шығуға жеткеніне бүгін түбегейлі көзім жетті. Алдымен Назарбаев университеті мен мектептері жұмыс істеуі үлкен жетістік. Онда болашақта Қазақстанды дамытатын, алдыңғы елдердің қатарына қосатын жастар білім алуда. Өзіміз көріп жүргендей, елімізде білім арнасына көңіл бөлініп, әртүрлі саладағы білімді, білікті жастарымыз көбеюде. Сол жастар Елбасымызға көкейінде жүрген сауалдарын қойды. Менің ойымша, Президентіміз әрбір сауалға нақты және көңіл жадырататындай жауаптар берді. Қорыта келсем, бүгінгі елдің жастары білімді, өз кәсібінің білікті маманы болуы керек. Адамға биік шыңға жетуге тек білім жеткілікті. Елбасымыз айтып кеткендей, адамға біліммен қатар адамгершілік қасиеттер керек. Бұл адам бойындағы адамгершілік қасиеттер қоғамда көрініс табады. Қазақстан көп ұлтты мемлекет болғандықтан ел тұрғындары бір-біріне түсіністікпен қарауы керек. Адамның болмысы қандай болмасын сол қалпында қабыл алып, өз бауырымызға тартпақ керек. Мейлі оның ұлты, діні, тілі басқа болсын, біз бір ананың баласындай Қазақстан жерінде тату-тәтті ел болып өмір сүруіміз қажет. Осы достықтың, татулықтың арқасында елімізді көркейтіп алдағы елдердің қатарына қосыламыз деген ойдамын.

ЖАНАР ҚАЛИЕВА

Біз бақытты ұрпақпыз

Иә, сен бақыттысың! Мұны кешегі көреген көсем, ғасыр ақыны Қасым Аманжолов та айнытпай айтып кеткен екен. «Сен неткен бақытты едің, келер ұрпақ» депті. Әрине, егемендігін алып, еңсесін көтеріп, ершігін түзеген елің бар. Рауандап атқан ақтандарда алаңсыз өмір сүріп жатқаның бақыт емей немене?! Демек, осы бір ұлан-ғайыр жер үшін, ұлағатты ел үшін тарихта қаншама боздақ баһадүр, ер жүрек батыл жаңдар өз өмірлерін қиды екен десеңізі. Бүгінгі азаттықтың алтын таңы әмәнда олардың қасықтай қаны мен шыбындай жандарының бодауына берілген бақыт қой. Алланың құлы, Алаштың ұлы сынды атқа лайықты әрбір азамат мұны асыл аманат ретінде сақтап,

қадыр-қымбатына жете алатынына даусыз сенем. Қандай бақыттысың! Қарашы, кешегі күнге. «Ақтабан шұбырынды, Алқакөл сұламаны» арбаған ашаршылық, желтоқсанның ызғырығы, 37-нің өктемдігі, кеңестің кері саясатының кесірлері. Бұғауда жүрдік, бұлқынып жүрдік. Тұншығып жүрдік, түршігіп жүрдік. Япырым-ау, баста еркіндік, қолда құқық болмаған соң құл боп кеттік, күң боп кеттік. Құл боп жүрдік, құр қол жүрдік. Бірақ, бірақ атса жебе, шапса қылыш өтпеген, аластаған ібілісін қызыл отпенен демекші, Алаштың айсбергтері азайғанымен, олардың табандары тиген қасиетті жердің топырағы тұнық туынды дүниелерге бүгіп жатты. Тылсым табиғат ана да Алашымның ерлік

Қазақ жастарына рэп қажет пе?

Жетпісінші жылдары Нью-Йорк көшелерінде пайда болған рэп (ағылшын тілінен гар — тарсыл, дүрсіл, соққы) тұтас хип-хоп мәдениетін қалыптастырып қана қоймай, дүниежүзілік деңгейге дейін көтерілді. Кейін рэптің маңдайы жарқырап, дәрежесі өскені соншалық, қаншама жастарды артынан ертті, тыңдаушылар тарапынан үлкен қолдауға ие болды. Кезінде Франция Президенті Николя Саркозидің «Мен Франция жастарының проблемаларын рэп арқылы дер кезінде біліп отырамын» дегенде жағамызды ұстаған едік. Ал 2009 жылдың соңында РФ Премьер-министрі Владимир Путин хип-хоперлердің бағдарламасына қатысып, «Бүгінгі рэпті — бейресми жастар қозғалысы деп бағалаймын. Ресейдегі рэпті жастар халықаралық деңгейге дейін көтерсе екен...» деп айды аспанға бір ақ шығарды. Алайда, бізді Францияның да, Ресейдің де рэпі (хип-хопы) мүлде қызықтырмайды. Қызығы, қазақ рэпінің деңгейі һәм болашағы қандай? Бүгінгі таңда отандық рэперлер нені насихаттап жүр? Және аталмыш музыкалық бағыт қазақ жастарына қаншалықты қажет?

Жаңа мыңжылдықта жастармен қауышқан қазақша рэп қайдан шыққанын және оның алғашқы орындаушылары кімдер болғаны жайлы кесіп айту қиын. Сондықтан алғашында қазақ тілді рэп — ғасырлар қойнауынан тамыры үзілмеген текті өнеріміз бен мәдениетіміздің «жауы» болып есептелді. Ал бұқаралық ақырат құралдары бұндай бағытты бәлсіңбей, барынша ысырып тастауға тырысты. Өйткені 2000 жылдар басындағы сандырақ рэпті тыңдау мүмкін емес еді. Уақыт өте қазақ рэпінің көкжиегі кеңейіп, көсегіс көгергендей болды. Яғни, МС-лер (жүргізушілер, орындаушылар), рэперлер, хип-хоп жанашырлары, альбомдар, лейбл, рэп-порталдар, форумдар және батлдар (пікір-талас) пайда болды. Атап айтсақ, бұның барлығы таза қазақ тілінде жүзеге асты. Демек, қазақ жастарының қызығушылығы біршама артты. Олар рэптен өздерінің аяқ алысын біліп, жүрек қағысын сезгісі келді.

Анығында, қазақша рэп ескі сарыннан арылды. Бұлыққан ой батыл айтыла бастады. Салмақты әрі мәнді жолдар, сүйекті ұсынстар естілді. Сонда да, қазақ тілді хип-хоперлер өскелең ұрпаққа әсер етіп жатты ма? Олар неге үндеді? Мысал үшін, Тарлан рэперін тыңдап көрейік:

*«Шығыс, Солтүстік,
Батыс, Оңтүстік —
Қайтеміз бөлініп,
Таста қане комматсы!
Бағмызға білесің,
Қанша ауыр жол түсті,*

Қанды Желтоқсан сонау
Ұмытпастың сол қысты!»

Яғни, отандық хип-хоперлер (рэперлер) осылайша тіл мен ділді дамытуға құлшыныс танытты. Жастардың намысын қайрап, бабалар рухын жоғалтпауға үндеді. Қазақ жастары болып жұдырықтай жұмылуға шақырды. Сөзіміз жалаң болмас үшін мына жолдарға да үніліп көрейік: «Қазақ тілім — тірлігімнің тынысы, Абылайдың қылышы... Ел болуға тіл керек, Ал тілімнің болашағы, Жоғарыға жол ашады. Осыны түсініп алмай, Баз біреулер бал ашады» (орындайтын: В. F. D.), «Алаштың азат ұлдары тізені бүкпейді, Тәніміз өлсе де рухымыз өлмейді!» (орынд.: Е.Құдайбергелен), «... Халық болсақ, біздің елдігіміз қайда, Қазақ болсақ, біздің қазақтығымыз қайда? Ру-руға бөлініп, қырылысып, бақталасып, Бөрінің ұрпағы шибөрше қыңсыла-сып» (орынд.: Шыңғыс Әлкеев), «Бұл рэпім арналады ата-бабам заманына, Құрметпен бас иеміз, тізе бүгіп алдарыңда! Қайран бабам аңсаған елім менің көркеюде, Қайран бабам жетпеді тәуелсіз осы күнге. Жетпесе ұрпақтары көріп жатыр нәзіжесін, Не болсын ұмытпаймыз нағыз қазақ Ережесін» (орынд.: Шоқан), «Алдарыңда хип-хоптың ізгі жауынгері, Алашордам деп соққан жүректері» (орынд.: Limit-Hanat), «Қазақтың жерін таптамайды қазақ жаулары, Сатылмайтын қазына — қазақтың жырлары. Көп сөз айтылар, көп сөз жазылар, Бірақ қазақ жерлері — сатылмайтын қазына» (орынд.: Lil'Sat), «Тарихым тасқа басығанда, сыр кітабы ашылғанда, тереңнен таны тарихыңды!» (орынд.: Жақау). Тіпті, 2008 жылы «ASH Қазақ Pro» тұңғыш лейблы (рэперлердің бірлестігі десек болады) дүниеге келгенде де, «Алаштың ұл мен қыздары! Біздің ұстанымымыз: «Баба тілін сәнді тілге айналдырайық!» « деп жарияға жар салды.

Сонымен қоса, отандық рэпте тыңнан түрен салған Ерболат Құдайбергеленнің есімі бүгінде көптің аузында. Ұлттық бояуы қанық әндерімен еркшеленген Ерболат этно-рэп стилін дамытып келеді. Алғашында «Мен — Қазақпын» әнімен танылған әнші кейін Хакім Абайдың қара сөздерін, Махамбет пен Мұқағалидың отты жырларын «жаңғыртып», ұлттық нақышпа һәм жастарға тән ырақты дауыспен орындап жүр. Ерболат бұрынғыдай «Қызылорда жігіттері қыран болса, Оралымның жігіттері тұрақ екен...» деп емес, «Қазағымды дамытайық одан әрі, Тәуелсіз ел тарландары, ұландары» деп көсілгені тыңдаушыларға ерекше ұнады. Оның «Біздің жігіттер» әнінің жаңа нұсқасын тыңдап көріңіз:

*«Қазағымның байтақ елі арман мекен,
Қазағымның жомарт елі дархан екен.
Ел басқарған Елбасымыз жайсаң болса,*

Қазақ тіліндегі блогтұғыр бой көтерді

Еліміз ақпараттық технологияға бет бұрып, электронды БАҚ құралдарына ерекше назар аудара бастады. Үлкен кеңістікке бой тартып, кішкене электронды құрал арқылы барша әлемді танып білуге мүмкіндік зор. Интернетке бас сұқсақ болды, бас қатырып көз майын тауысып кітап ақтармастан тілегеніңді алдыңнан іздемей-ақ табуға болады. Бұл Билл Гейтстің адамзат атаулына тауып берген өлшеусіз сыйы. Бүкіл әлем рақатын көріп, қазақстандықтар күндіз-түні интернеттен бас алмастан бар жұмыстарын осы желіде іске асырады. Соның кері, қазірде «Интернетте оқып жүр, талай қазақ баласы». Қазақ интернетінің (Қазнет) қанатын кеңге жаюы, қазақ тіліндегі контенттерді көбейтудің бір үлгісі — «Төрлет». Бұл — Орталық Қазақстан жастарының еркін блог жүйесі. «Төрлет» деген атауды алға тартқан блогтұғырдың жүргізушісі, идея авторы — Абзал Сағынтаев. БАҚ өкілдеріне сайт жасаумен шұғылданатын жастардың өзара

пікір алмасатын виртуалды алаңын әзірлеп жүрген, қазақ тіліндегі бірнеше ілкімді жобалардың авторы, сайтты жасаушы — Аршат Оразов.

Блогтұғыр қолданушыны несімен қызықтырады?
Әрбір қолданушы өзінің күнделікті қызық жағдаяттарымен бөлісе алады. Жаңалықтар жайында бейтарап пікірін жеткізе отырып, көшірме ұсыну емес, ойын еркін жеткізе алу мүмкіндігіне ие. Бастысы сол, блогтұғырды қолданушы torlet.kz тіркемесін нұсқай отырып өмірінің сәулелі, қуанышты сәттері мен қалт жіберуге болмас елең еткізер қызықты ақпараттарымен бөліскені.

«Төрлеттің» сайт ашудағы көздегені не?
Алдымен, «Қазнеттің» көлемін ұлғайтуда қазақ тіліндегі контенттерді көбейту. Қазірде жеке сайт жүргізіп, блог ашқан интернет қолданушылар көп. Көбіне блог жазу мен мақала жазудың айырмашылығын ескертеді. Бір шаблонға салынып, біртекті посттар жазуға әдеттенуден сақтануды

музаларын, рухын сағынышпен жырлап тұратыны шындық.

Шүкір, тәуба! Бүгін, міне, ата-бабамыз әлім-сақтан бері аңсаған алтын азаттықтың шүлен шүғыласына малынып, марқайып келе жатырмыз. Бейбіт заманның бейкүнә жандары — біз неткен бақыттымыз! «Қолда барда алтынның қадірі жоқ» дегізбей, қанағатшылдықпен, қайырымдылықпен өмір сүрейікші. Осы елдің бір уыс топырағы мен бір тал гүлін аялау, қорғау әрбір азаматтың асыл борышы болуға тиіс. «Отан үшін отқа түс, күймейсің» демекші, елінің ұлы перзенті болып отанын сүйіп, отанына өшпес еңбек сіңіргісі келген ұландар, ең әуелі, өзінің ауылын, отбасын жақсы көргені жөн. «Отанды сүю отбасынан басталады».

АЛАШ СОЛТАН, КӘСІБІ-КӨРКЕМ ӨНЕР ФАКУЛЬТЕТІНІҢ СТУДЕНТІ

*Отан ерген халқымыз да қайсар екен!
Қазынасы кенге толы жерім барда,
Қазынасы еңге толы елім барда
Білім, ділім, ар, иманым, тілім барда,
Жер қаратар халқымызды жөнің бар ма?!»*

Әлбетте, рэпті аспандай биік, теңіздей терең деуден аулақпыз. Ал барлық отандық хип-хоперлер өлең өлшемінде ден қойып, буынға, бунаққа, ұйқасқа (т. т.) ерекше мән беріп жүр деп айтуға ауыз бармайды. Мүмкін, музыкадағы рэп сияқты еркін бағытқа бұндай талаптар қойылмайтын да шығар. Сонымен, шектен шығып жүрген рэперлердің барын да айтуымыз керек. Және «сүйем, күйем» дейтіндер тағы бар. Десек те, ұлым деп ұрандап, тілім деп тепсінген рэперлер басым сияқты. Қазақ хип-хоперлері американдық рэптің (тілді меңгергендіктен айтып отырмын) үлгісімен емес, бекзат болмысымызға сай домбыра, қобыз үнімен үндестіріп орындап жүргендері де құптарлық екен. Солай бола тұра, отандық телеарналар мен радиолар қазақ хип-хоперлеріне қолдау көрсете алмай жүргендері өкінішті.

Қазақша рэптің ықпалы бола тұра, жастардың қоғамдық мінберіне толыққанды айналды деп айта алмаймыз. Өз тректерінде жастардың іргелі мәселелерін іркілмей көтерген рэперлер некен-саяқ. Отандық хип-хоптың кемшілігі де осында. Сонда да, олардың арман-тілегін, үміті мен үрейін жеткізгісі кеп тұратын орындаушылар бар. Байқауымызша, кейбір рэперлер жастардың әлеуметтік проблемаларына, ауыл ахуалына, жемқорлыққа, суицидке, қыз тәрбиесіне байланысты орамды ойларын жеткізіп те жүр.

«Заманың қалай болса, бөркің солай» деген тәмсіл бар қазақта. Әрине, жаңалыққа жаны құштар қазақ жігіттері — белсенділіктері арқасында бұл бағытқа ұлттық реңк бере алғанын мойындауымыз керек. Жалпы алғанда, әлемде пайда болған әр нәрсенің (жаңалықтың) тиімді жақтарын өзімізге алып, мұрат-мүддемізге, ұлттық табиғатымызға, мінезімізге сай ұштастыра алсақ игі. Алайда, сол тыйым сала бергеннен ұпайымыз түгенделмей жатқан сыңайлы. Олай болса, қазақ баласы Apple, Facebook сияқты дүниелерді қалай ойлап табады?!

ДУЛАТ АМАНЖОЛ

көздейді. Яғни, «Төрлет» секілді еркін блог жүйелері баспасөзге мақала жазу ыңғайына бейімделуге емес, қазақша креатив пен тың идеялардың дамуын қолға алуға шақырады.

Қолданушы үшін шарттары қандай?

Ақпаратты пісіп-жетілген күйінде қолданушы өзі жеткізеді. Орталық Қазақстан жастарының еркін блог жүйесі болғандықтан қаламыздағы оқу орындары студенттері, кез келген оқырман сайтқа тіркеліп, ауыл-аймақ жаңалықтарымен қоса өз шығармашылықтарын жариялап, сол сәттен талқылай алады-мыс.

P. S.: «torlet.kz» коммерциялық жоба болып табылмайтындықтан бір жолмен ақша табуды көздемейді. Сайтқа жарияланған жазбалар үшін сайт жүргізушілері тарапынан ақша сұралмайды және қолданушыларға қаламақы төленбейді. Болашақта облысымыздың жастарын қатарымызға қосып, қолданушылар қатарының көбейтсе деген ниет бар, — дейді сайттың негізін қалаушы Абзал Есенбайұлы.

АЯЛЫМ СОВЕТ

От школьных уроков — к научным открытиям

В Карагандинской областной специализированной школе-интернате для одаренных детей «Дарын» прошел республиканский семинар «Состояние и перспективы образовательной деятельности ШОД «Дарын».

В работе республиканского семинара приняли участие директор, заместители директоров, педагоги республиканских специализированных и инновационных школ, ученые Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова.

Целью проведения семинара стало распространение передового педагогического опыта коллектива школы «Дарын» в учебных заведениях Республики Казахстан.

В своем обращении к участникам семинара директор школы К. Дюсетбаева рассказала, что школа «Дарын» реализует основные и дополнительные программы, предусматривает углубленное, профильное дифференцированное обучение учащихся в соответствии с их склонностями и способностями, ориентированное на обучение и воспитание детей, проявляющих высокий уровень способностей. С 2010 учебного года педагогический коллектив работает над реализацией инновационного проекта «Областная специализированная школа для одаренных детей «Дарын» — школа интеллектуального развития».

Результатом такого подхода к обучению стало то, что 70% учащихся школы «Дарын» стали участниками, призерами международных и республиканских олимпиад, соревнований, научных проектов. Выпускники школы Нусупбеков Аян, Уатаев Нурсултан, Байтоков

Таймас, Маргулан Умиртаев являются обладателями именной стипендии лауреата Нобелевской премии Ж. И. Алферова 2010–2012 гг. Выпускница 2012 года Асия Кусаинова завоевала золотую медаль на международном конкурсе научно-технического творчества школьников Intel International Science and Engineering Fair (США), Гран-при в категории «Возобновляемая энергетика», первое место в категории «Климат и энергетика». Тыныштыкбай Абылай — абсолютный победитель международного конкурса научных

проектов им. О. Жолдасбекова по математике, автор учебного пособия «Пифагор үштіктерінің қолданысы», выпускник 2012 года. Сырымбет Жумагулов — ученик 11-го класса, вундеркинд, который был приглашен посольством Франции как единственный победитель Международной олимпиады по физике, проходившей в Париже. В течение 8 лет школы является лидером в области по результатам ЕНТ. По итогам ЕНТ в 2012 году школа вошла в тройку лучших школ республики.

На семинаре были представлены доклады, презентации, была организована выставка инновационных проектов, а также проведены открытые уроки по самым разным темам.

Надо отметить, что между школой «Дарын» и Карагандинским государственным университетом существует тесное сотрудничество в подготовке школьников. Часть предметов в школе ведут преподаватели нашего университета. И на семинаре были представлены открытые уроки преподавателей КарГУ. Так, например, на английском языке вел свой предмет доктор физико-математических наук, профессор Ешкеев А. Р. Темой его урока алгебры в 8-м классе стала теория множеств. «Вопросов полиязычия в данной школе не возникает, — говорит профессор нашего университета. — Я, например, веду свой предмет на трех языках: казахском, русском и английском. Знание нескольких языков дисциплинирует и развивает память и не затрудняет, а, наоборот, способствует пониманию самых трудных тем. Учащиеся на моих уроках самостоятельно ведут конспекты на английском языке, а затем дома переписывают их, уточняют термины, исправляют ошибки, что позволяет

им еще раз пройти новый материал». Кроме профессора Ешкеева открытые уроки также представила Ишмуратова М. Ю., кандидат биологических наук. Она показала лабораторное занятие «Внутреннее строение лягушки».

Два открытых урока прошли на базе нашего университета, который всегда гостеприимно распахивает свои двери для будущих звезд науки. Динамика твердого тела изучали ученики 10–11 классов на физическом факультете. Это было бинарное занятие по схеме «учитель-преподаватель», которое вели учитель физики Акашева Ж. К. и доцент кафедры общей и теоретической физики Кудусов А. С. Внеклассное мероприятие по теме «Установление строения органических соединений» привела для учащихся доцент кафедры органической химии Кадирберлина Г. М. Надо отметить, что зачастую школьники разбирают вопросы университетской программы и не боятся заглядывать в глубь обсуждаемых вопросов и проблем. Сотрудничество школы и вуза способствует тому, что еще школьниками ребята создают свои научные проекты, опираясь на хорошую научную и методическую базу исследований. Культура научного поиска и рациональных подходов к изучаемой проблеме формируется у них учеными, которые уже имеют немалые достижения в области точных и естественных наук.

В ШОД «Дарын» большое внимание уделяется полиязычному образованию. Поэтому одно из требований к учащимся — легко выражать свои мысли и идеи на английском, русском и казахском языках. Свободное владение английским языком продемонстрировали ученики 11-го класса на интерактивном уроке Feeling Stressed coping with stress. Ребята работали в командах, а оценку работе команд давали студенты факультета иностранных языков КарГУ им. Е. А. Букетова.

Семинар в ШОД «Дарын» еще раз подтвердил, что школа и вуз делают одно дело и, стало быть, должны тесно и творчески взаимодействовать, создавая единую образовательную цепочку. Это значительно повысит их конкурентоспособность. Школа формирует базу знаний будущих студентов, их общую культуру, вуз — профессиональную и социальную культуру завтрашних специалистов.

ТАТЬЯНА ГОЛУБЦОВА

Школьников приглашают на олимпиаду по биологии

С 14 по 21 ноября 2012 года биолого-географический факультет Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова проводит среди школьников Открытую олимпиаду по биологии.

Рабочие языки олимпиады: казахский, русский.

К участию в олимпиаде приглашаются учащиеся 10–11 классов общеобразовательных школ, лицеев, гимназий, школ-интернатов Караганды, городов-спутников и области.

Олимпиада проводится в два тура:

1-й (отборочный) тур будет проведен 14 ноября 2012 года в форме тестирования и ответов на открытые вопросы. Каждое конкурсное задание олимпиады оценивается в баллах.

2-й (финальный) тур будет проведен 21 ноября 2012 года, он включает в себя практические задания. Участниками 2-го тура олимпиады являются конкурсанты, набравшие максимальное количество баллов в 1-м туре. Участники 2-го тура будут приглашены через сообщения по адресам электронной почты и телефонам, написанным в заявках участников.

Победители олимпиады определяются по максимальному количеству набранных во втором туре баллов. Победители выявляются отдельно среди участников олимпиады, отвечающих на казахском и русском языках. Победители олимпиады, занявшие 1-е, 2-е, 3-е места, награждаются дипломами.

Организационный комитет и жюри Открытой олимпиады по биологии формируются из профессорско-преподавательского состава биолого-географического факультета КарГУ им. Е. А. Букетова. Конкурсные задания разработаны членами организационного комитета и жюри для учащихся 10–11 классов.

Условия участия

Для участия в олимпиаде необходимо до 9 ноября 2012 г. представить заявку по адресу: 100028 г. Караганда, ул. Университетская, 28, КарГУ им. Е. А. Букетова, деканат биолого-географического факультета (корпус № 3), кабинет 311, телефон 8(7212) 77-00-69 или по электронному адресу: bgf-olimp@mail.ru.

отвечающих на казахском и русском языках. Победители олимпиады, занявшие 1-е, 2-е, 3-е места, награждаются дипломами.

Организационный комитет и жюри Открытой олимпиады по географии формируются из профессорско-преподавательского состава биолого-географического факультета КарГУ им. Е. А. Букетова. Конкурсные задания разработаны членами организационного комитета и жюри для учащихся 10–11 классов.

Условия участия: для участия в олимпиаде необходимо до 12 ноября 2012 г. представить заявку по адресу: 100028, г. Караганда, ул. Университетская, 28, КарГУ им. Е. А. Букетова, деканат биолого-географического факультета (корпус № 3), кабинет 311, телефон 8(7212) 77-00-69 или по электронному адресу: bgf-olimp@mail.ru.

География для школьников

С 16 по 23 ноября 2012 года биолого-географический факультет Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова проводит Открытую олимпиаду школьников по географии.

Рабочие языки олимпиады: казахский, русский.

К участию в олимпиаде приглашаются учащиеся 10–11 классов общеобразовательных школ, лицеев, гимназий, школ-интернатов Караганды, городов-спутников и области.

Олимпиада проводится в два тура:

1-й (отборочный) тур будет проведен 16 ноября 2012 года в форме тестирования и отве-

Анонс

Приглашаем на «Клио-2012»!

9 ноября 2012 года исторический факультет Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова при поддержке МОН РК проводит олимпиаду для школьников по истории Казахстана «Клио-2012». Рабочие языки олимпиады: казахский, русский. К участию в олимпиаде приглашаются учащиеся 11-х классов общеобразовательных школ, лицеев, гимназий, школ-интернатов Караганды, городов-спутников и области.

Олимпиада проводится в два тура (от каждой школы — не более 3 участников): 1-й (отборочный) тур будет проведен в форме тестирования. 2-й (финальный) тур включает в себя письменные ответы на вопросы. Победители олимпиады определяются по максимальному количеству баллов, набранных в 2 турах. Для учителей-историков, прибывших для сопровождения участников олимпиады, будет проведен семинар по актуальным проблемам всемирной истории и истории Казахстана.

Победители олимпиады награждаются:

1 место — дипломом и сертификатом на получение 50%-й скидки на обучение при поступлении на исторический факультет Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова;

2 место — дипломом и сертификатом на получение 30%-й скидки на обучение при поступлении на исторический факультет Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова;

3 место — дипломом и сертификатом на получение 10%-й скидки на обучение при поступлении на исторический факультет Карагандинского государственного университета им. Е. А. Букетова.

Для участия в олимпиаде необходимо до 3 ноября 2012 г. представить заявку по адресу: 100028 г. Караганда, ул. Университетская, 28, КарГУ им. Е. А. Букетова, деканат исторического факультета (корпус № 3), кабинет 508, телефон 77-04-09 (деканат) или по электронным адресам: istkaz_kargu@mail.ru, balgin87@mail.ru.

Объявление

Подготовка к поступлению в вуз

Уважаемые выпускники школ и колледжей!

Карагандинский государственный университет имени академика Е. А. Букетова объявляет набор учащихся выпускных классов школ и колледжей на подготовительные курсы (3 мес., 6 мес.) по предметам ЕНТ и КТА для поступления в вузы Республики Казахстан.

Курсы проводятся на казахском и русском языках.

Занятия проводят преподаватели КарГУ им. Е. А. Букетова.

Обучение осуществляется на платной основе.

Начало занятий: 6 месяцев — с 1 ноября 2012 г.

3 месяца — по мере комплектования групп.

По всем вопросам обращаться по телефону 8(7212) 77-03-85.

Наш адрес: ул. Университетская, 28, главный корпус, каб. 113.

Құттықтаймыз

Қадірлі де ардақты әріптесіміз, Қазақстан Республикасы Білім Бөру ісінің үздігі, тәлімгер ұстаз Жаңбырбай Ахметұлы Қағазбаев ағамыз бүгін асқаралы 60 жасқа толып отыр. Ұлағатты ұстазға зор денсаулық, шығармашылық табыс, отбасына бақыт-береке тілейміз! Жүректен шыққан жыр жолдары Жаңбырбай Ахметұлына арналады.

Бүгін той көптен күтіп сағынған күн,
Құттықтап дос-жарандар ағылған күн.
Жаңбырбайдай ағамыз 60 жаста
Қарыны ақ түйенің жарылған күн.
Келгенде асқаралы жасқа мына,
Ғылымның көтерілдің асқарына.
Қабыл ал әріптестер ақ тілегін
Бір Алла шуақ шашсын аспаныңа.

Қажымай қай жұмыстың қиынына,
Өнеге бола білген ұжымына.
Сыйласып үлкенмен де, кішімен де
Бөленген еңбегінің қызығына.

Ұлымның тарихының біліктісі,
Өнер мен әдебиет – сүйікті ісі.
Алашын ардақ тұтқан асыл аға
Пайым мен парасаты биік кісі.

Баураған шәкірттерін үніменен,
Ұстаздық мамандықтың пірі дер ем.
Арнайды ақ тілегін әріптесің
Құттықтап сені туған күніңменен.

Иесі киелі бір шаңырақтың Жаныңды жарқын өмір жадыратсын.
Тілейміз бір ғасырлық ұзақ ғұмыр
Алдыңнан шыға берсін жадырап күн.

Ізп тілекпен ағылшын тілін оқыту әдістемесі кафедрасының ұжымы

Білімді ту еткен ұл-қыздар

Қазан айының 23 күні облысымыздың дарынды балаларға арналған «Дарын» мектеп-интернатында «Дарынды балаларға арналған «Дарын» мектебі білім беру қызметінің жай-күйі және перспективалары» атты республикалық семинар болып өтті. Мақсаты — ағалық мектеп ұжымының озық педагогикалық тәжірибесін тарату. Семинарға директорлар, директорлардың орынбасарлары, республикалық мамандандырылған және инновациялық мектептердің педагогтары, сондай-ақ академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің ғалымдары да қатысты.

«Дарын» мектебінің педагогикалық ұжымы 2010 оқу жылынан бастап «Облыстық мамандандырылған дарынды балаларға арналған «Дарын» мектебі — интеллектуалдық даму мектебі» инновациялық жобасын жүзеге асырып келеді. Нәтижесі де жоқ емес. Ағалық мектептің 70 %-дан астам оқушылары халықаралық, республикалық олимпиадалар мен жарыстар, ғылыми жобалардың жеңімпаздары мен қатысушылары. Оған дәлел боларлық бірталай көрсеткіштер бар. Нүсіпбеков Аян, Уатаев Нұрсұлтан, Байтоқов Таймас, Өміртаев Марғұллан 2010—2012 жылдары Нобель сыйлығы лауреаты Ж. И. Алфёров атаулы стипендияның иегерлері атанды. Былтырғы түлектерден Құсайынова Әсия Intel international Science and Engineering Fair (АҚШ) оқушылардың ғылыми-техникалық шығармашылығы халықаралық конкурсында алтын медальді, «Жаңғырмалы энергетика» категориясы бойынша гран-при, «Климат және энергетика» категориясы бойынша бірінші орынды жеңіп алды. Тыныштықбай Абылай — математика бойынша О. Жолдасбеков атындағы ғылыми жобалар халықаралық конкурсының нақтылы жеңімпазы атанып, «Пифагор үштіктерінің колданысы» оқу құралын жазып шыққан. Ал бүгінгі күні әлі де 11 сынып оқушысы

Жұмағұлов Сырымбет — Париж қаласында өткен Франция елшілігімен шақырылған физика бойынша халықаралық олимпиаданың жалғыз жеңімпазы.

8 жыл бойы бұл мектеп облысымызда ҰБТ нәтижесі бойынша көш бастап келеді. Ал 2012 жылғы ҰБТ қорытындысы бойынша «Да-

рын» мектебі республикадағы ең үздік мектептердің үштігіне кірді. Ал қазіргі уақытта айтулы мектеп түлектерінің кейбірі университетіміздің мерейін үстем етіп жүр.

М. ТОМАШ,
ҚАРМУ ТҮЛЕГІ

Тілші болуды армандаймын

Иә... Адам туғаннан бәрін біліп тумайды. Барлық нәрсені, тіпті бойындағы туа біткен дарынын да уақыт өте келе біледі. Армансыз адам болмайды. Әрбір адамның өз белесі, өз арманы бар. Армансыз адам қанатсыз құспен тең.

Тілші — осы бір ауыз сөздің түпкі төркіні тіл. Тіл — ол адамдардың бір-бірімен қарым-қатынас құралы ғана емес, сонымен бірге олардың рухани өміріндегі басты айқындаушысы да. Сондықтан да тіл мәселесі ұлт өмірінде аса маңызды шешуші рөл атқарғандықтан алдымен назарды тілге аударған жөн. Адам негізінен қай тілде сөйлесе, сол ұлттың рухымен өмір сүреді. Тіл — ол ұлт өміріндегі көз, құлақ, сезім мүшелері іспеттес. Қазақ тілінің биізі мақамы домбыраның күмбір қаққан сазындай. Асқақ әуенділігі — шырқап салар әніндей. Шешендердің аузынан шыққан қара сөздерінің өзінде өлеңге бергісіз үйлесім бар.

Қоғамның адамгершілік жағынан тоқырауға ұшырауы нақ осы ана тілінің тағдырына салғырт, немқұрайлы қарауынан басталады. Өзіңді жарық дүниеге алып келген ананың тілінде, оның аяулы үніне жаны ашымайтын қоғамнан қандай рухани өрлеуді, нендей адамгершілікті, өркениетті күтуге болады. Ана

тілінің бүгіні мен болашағына немқұрайлы, салғырт қарайтын адам өз Отанының мүддесіне де дәл солай қарамақ. Сол себепті де кейде оның өзінің жеке басының пайдасы үшін жұртшылыққа ортақ Отан мүддесін көп бас қатырмай сатып жібере салуы әбден мүмкін. Олай болса, ана тілін ұмытқан адам Отанға қауіп болмай не болады.

Иә, тіл тазалығы, тіл байлығы жеке дәрежеге бағынбайды. Ол — халық игілігі, мемлекет байлығы, ұлт қазынасы. Күні ертең-ақ өз тіліміз көпшіліктің тіліне айналып, көркемдік жиілігі кеңейіп, оны үйренген басқа ұлт өкілдері таңырқатар көріктіміз боларына мен сенемін. Халқымыздың келешегі тілі мен жерінде емес пе?!

Тіл мәселесі — ол өте үлкен ауқымды мәселе. Адам баласының рухани өмірінде тілдің қатыспайтын жері жоқ. Сол себепті менің айтпағым, «Мен жастарға сенемін», — деп Мағжан жырлап кеткендей, бізге сенген ата-бабаларымыздың үміттерін ақтай білейік.

Телміріп алған теңгеден тер төгіп алған тын жұғымды демей ме халқымыздың даналары. Басқадан кем болмау үшін біз білімді, бай һәм күшті болуымыз керек, білімді, білікті болуымыз шарт. Ал бай болуға кәсіп керек. Күшті болуға бірлік керек. Ал осы керектің жо-

лында жұмыс істеу керек. Халық пен халықты, адам мен адамды теңестіретін нәрсе — білім. Ешбір өнерді құрғақ тілек, құрғақ бұйрық тұғызбайды. Көркем өнердің міндеті — табиғатқа еліктеу емес, оның сырын ашу. Жалпы құл мен қожа майданда теңеледі, ал жас пен көрі білімде теңеледі демекші, әр адам алдына қойған мақсатын біліп алуы тиіс. Бірақ, әрине, тек жаманын ғана айта бермей, жақсысын да айту керек. Қазіргі таңда қазақ елі қарқынды даму үстінде, елдегі аяқ алыстар жаман емес.

Осы бір тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйіні былай болмақ: тілші болу — ол қажымас қайратты, талмас еңбекті талап ететін салалардың бірі. Менің тілші болудағы басты мақсатым — жылдар бойына көміліп, сорпа бетіне шықпай жүрген мәселелерді, ащы болса да шындықты айту. Елде болып жатқан бірталай өзгерістерге тың жаңалықтар енгізем деймін.

Иә... Мен осы мәселелерді қарастыра отырып, оны меңгеріп, Қазақстанның азаматшасы ретінде келешекте тілші болуды армандаймын. Оған жету жолында тәуелсіздікке, дербестікке ұмтылып, ұлттық мәдениетіміз бен дүниетанымымыздың жаңғырып, өрлей түсуіне өз үлесімді қоссам деймін. Арманым көп, армансыз адам бола ма?! Өлбетте, адам болып қалу үшін жету керек арманға!..

Гүлмай САНАҚОВА,
ҚҰЖ-12 ТОБЫНЫҢ СТУДЕНТІ

Ұстазым – ақылшым

Мектеп қабырғасынан алыстап кетсек те білім теңізіне жетелеген ұстаздарды, алтын ұя мектебімізді әрдайым үлкен сағынышпен, құрметпен еске алып отырамыз. Ұстаз — ұлағатты есім. Шәкірттерін білім нәрімен сусындатып, тәлім-тәрбие беру, жақсы қасиеттерді бойына дарытып, адамгершілік рухта бағыт-бағдар беруде ұстаздың еңбегі

зор. Сондықтан да ұстаз қасиетті тұлға ретінде ерекшеленеді. Білім күшін жылжытып келе жатқан ұстаздар қауымына құрмет арта бермек! Ұстаздың әр адамның жүрегінен алатын орны айрықша, қолына қалам ұстатып, алғаш әліппені үйреткен мұғалімнің жылылықпен еске алмайтындар кемде-кем болар. Қазақстанның алдында бәсекеге қа-

білетті елдердің қатарынан көріну міндеті тұр. Бұл өз кезегінде ұстаздардың мойнына екі есе жауапкершілік жүктейді. Себебі, ертеңгі күннің қоғамдық-саяси, экономикалық мәселелерін шеше білетін білімді де білікті ұрпақты тәрбиелеу осы ұлағатты ұстаздардың қолында.

Ұлжан СЕЙДАХМЕТ,
ЖУРНАЛИСТИКА БӨЛІМІНІҢ
1 КУРС СТУДЕНТІ

Профессор КарГУ: научное признание в стране и за рубежом

С первых дней открытия Карагандинского государственного университета работал здесь Есмуханбет Сайдахметович Смаилов, доктор физико-математических наук, профессор. Он пришел в наш вуз 9 января 1972 года, после окончания аспирантуры института математики и механики АН КазССР. И сегодня профессор Смаилов, который с 2004 года возглавляет институт прикладной математики МОН РК, продолжает сотрудничество с факультетом математики и информационных технологий. Он работает в составе государственных комиссий, ведет занятия у студентов и магистрантов.

Есмуханбет Смаилов родился 18 октября 1946 г. в селе Кызыл-Кесек Аксуатского района Семипалатинской области КазССР. В 1963 г. он окончил с серебряной медалью школу имени С. М. Кирова с. Кызыл-Кесек и поступил на механико-математический факультет КазГУ им. С. М. Кирова, а по окончании университета стал аспирантом. По направлению аспирант Смаилов был распределен в Караганду и занял в КарГУ должность старшего преподавателя кафедры математического анализа. С этой кафедрой и с карагандинским университетом будет связана большая часть жизни и научных достижений тогда еще молодого ученого. В 1973 году он защитил кандидатскую диссертацию на тему «Теорема вложения для функциональных пространств с ортогональным базисом

и их приложения». Уже через три года молодому ученому было присвоено звание доцента. А еще через три года он возглавил эту кафедру и руководил ею в течение 7 лет. В 1983 году доцент Смаилов стал деканом математического факультета КарГУ и руководил им в течение трех лет. Дальнейшая его преподавательская и научная деятельность снова была связана с родной кафедрой: он занимал там должность доцента, профессора, а затем в течение 10 лет возглавлял ее. В марте 1993 г. вновь организованная ВАК Республики Казахстан своим первым решением присвоила звание профессора. В 1997 году состоялась защита докторской диссертации, и за 15 лет доктор физико-математических наук подготовил 10 кандидатов и 4 докторов физико-математических наук.

Профессор Е. С. Смаилов является одним из ведущих специалистов в области теории функций и функционального анализа и крупным организатором науки Республики Казахстан. Он оказал большое влияние на формирование математического факультета КарГУ и внес большой вклад в развитие математической науки в Центральном Казахстане. Усилиями Е. С. Смаилова в Караганде была создана активно действующая математическая школа по теории функций, известная за пределами республики. Все это дало возможность открыть в Карагандинском государственном университете диссертационный совет по специальности «математический анализ» по защите диссертаций на соискание степени кандидата физико-математических наук, председателем которого, как было указано выше, был профессор Е. С. Смаилов.

Профессор Е. С. Смаилов был одним из активных организаторов VII Республиканской межвузовской научной конференции по математике и механике (г. Караганда, 1981 г.). По его инициативе и под его руководством

трижды проведены республиканские научные конференции «Теория приближения и вложения функциональных пространств» (1991, 1994, 1998 гг., в г. Караганде), Всесоюзное совещание по использованию ЭВМ при изучении математики в вузах (г. Караганда, сентябрь 1991 г.), межвузовская научно-методическая конференция «Актуальные вопросы математики и методики преподавания математики», посвященная 60-летию профессора К. Ж. Наурызбаева (г. Алматы, декабрь 1994 г.) и международная конференция по теории функций, функциональному анализу и их приложениям, посвященная 80-летию чл.-корр. АН КазССР, д. ф.-м. н., профессора Т. И. Аманова (г. Семипалатинск, 1-4 июля 2003 г.).

С 1980 г. был ответственным редактором серии научных сборников «Современные вопросы теории функций и функционального анализа», выпускаемых КарГУ по тематическому плану Министерства образования Республики Казахстан. В 6 выпусках опубликовано более 120 статей ученых республики и зарубежья. Также под его редакцией выпущены сборники материалов республиканских конференций «Теория приближения и вложения функциональных пространств» в 1991, 1994 и 1998 гг.; материалы межвузовской научно-методической конференции, посвященной 60-летию профессора К. Ж. Наурызбаева в двух частях. Профессор Е. С. Смаилов является членом редколлегии научного журнала «Вестник Карагандинского университета» и международного журнала Eurasian mathematical journal, выпускаемого Евразийским национальным университетом им. Л. Н. Гумилева.

В результате организационной деятельности профессора Е. С. Смаилова кроме его непосредственных учеников в Караганде появились и другие специалисты высшей квалификации. Например, 2 доктора наук по диффе-

ренциальным уравнениям и алгебре, 15 кандидатов физико-математических наук по математическому анализу, дифференциальным уравнениям, геометрии, механике, методике преподавания математики и т. д.

Научные интересы профессора Е. С. Смаилова достаточно обширны: теория вложения функциональных пространств; приближения функции действительных переменных; интерполяция функциональных пространств и линейных операторов; ряды Фурье по общим ортогональным системам; мультипликаторы Фурье; разностные теоремы вложения.

Смаилов за свои достижения в науке и образовании был награжден грамотами ЦК ЛКСМ Казахстана, благодарностью министра МВСО КазССР пр. №11/4 от 06.06.1981 за руководство лучшим НИР студентов в 13-м республиканском конкурсе; значком Государственного комитета народного образования СССР «За отличные успехи в работе»; нагрудным знаком МОН РК «За заслуги в развитии науки Казахстана»; нагрудным значком Карагандинского государственного университета «Заслуженный работник Карагандинского государственного университета»; нагрудным значком республиканской политической партии «Отан» «Белсенді қызмет үшін»; нагрудным значком Семипалатинского пединститута «За заслуги»; почетной грамотой акима Карагандинской области; орденом «Құрмет»; медалью «Қазақстанның тәуелсіздігіне 20 жыл». Американский биографический институт в 1999 году объявил Человеком года и включил биографию в «Биографическую энциклопедию профессиональных лидеров тысячелетия».

Информация предоставлена
ФАКУЛЬТЕТОМ МАТЕМАТИКИ
И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ,
ИНСТИТУТОМ ПРИКЛАДНОЙ МАТЕМАТИКИ
МОН РК

Преданность родному университету

Среди наших ветеранов есть люди, чья деятельность началась еще в Карагандинском педагогическом институте, а затем была тесно связана со вторым университетом страны.

Примером такого беззаветного служения системе высшего образования является деятельность профессора, кандидата физико-математических наук Абдрахмана Игликова.

Он родился 26 января 1937 г. в селе Ералиеве Жанааркинском района Джезказганской области. С августа 1954-го по август 1955 г. работал учителем математики в совхозе Кызыл-Тау Жанааркинском района, а в сентябре 1955 г. сам сел за парту — стал студентом Карагандинского государственного педагогического института (далее — КарГПИ). После окончания в 1960 году был распределен преподавателем кафедры математического анализа КарГПИ. После службы в армии в 1965 году вернулся на свою кафедру.

В ноябре 1965 г. поступил в очную аспирантуру Донецкого университета, а

уже в 1969 г. защитил кандидатскую диссертацию по специальности 003 — «Дифференциальные уравнения и математическая физика» в г. Тбилиси. Но, верный своему вузу, продолжил работать в КарГПИ, где с октября 1968-го по март 1970 г. занимал должность старшего преподавателя, а с марта 1970-го по октябрь 1971 г. — доцента кафедры математического анализа КарГПИ. В октябре 1971 г. был назначен на должность заведующего кафедрой высшей алгебры.

Когда был создан Карагандинский государственный университет, доцента Игликова пригласили на работу на математический факультет. И затем он в разные годы являлся заведующим кафедрой дифференциальных и интегральных уравнений, деканом математического факультета.

Становлению и развитию математических наук наш ученый способствовал в еще одном карагандинском вузе: с октября 1979 года по сентябрь 1986-го работал в качестве заведующего кафедрой высшей математики Карагандинского

кооперативного института Центросоюза, с 1986 по 1992 г. был профессором этой кафедры.

В 1990 году Игликов А. утвержден в звании профессора Высшей аттестационной комиссии (ВАК) СССР. Проходил ФПК в Донецком, Новосибирском, Московском, Казахском государственных университетах, Московском физико-техническом институте.

Игликов А. является автором более 60 научных и учебно-методических работ. В 1995 году издал монографию «Краевые задачи со свободными границами. Вихревые кольца».

Награжден дважды, в 1958 и 1964 годах, медалями «За освоение целинных земель»; медалью «За доблесть и труд», медалью «Ветеран труда»; почетной грамотой ГУУЗ Центросоюза СССР от 7 ноября 1987 г. в честь 70-летия Октябрьской революции.

Игликов А. является заслуженным преподавателем, обладающим высоким профессиональным мастерством, под его научным руководством защищены ма-

гистерские диссертации, 2 кандидатские диссертации. 31 августа 2002 г. решением Ученого совета КарГУ Игликову А. присвоено звание «Заслуженный работник КарГУ им. Е. А. Букетова».

Информация предоставлена МАТЕМАТИЧЕСКИМ ФАКУЛЬТЕТОМ

Малайзияда оқып жүр талай қазақ баласы

(Жалғасы. Басы өткен санда)

Топтағы тәжік Нәсім екеуіміз көп әңгімелесеміз. «Біз де іс қағаздары тек тәжік тілінде ғана жүреді. Ешбір жиын орысша өтпейді. Тәжік тілін білмейтін тәжік жоқ», — дейді мақтана. Ол сондай-ақ «енді бір он жылдан кейін қазақ тілінде сөйлейтін адам қалмайтын шығар» деп өз болжамын да айтып қояды. Мен оған келіспей, «бұл уәжіңді неге сүйеніп айтып отырсың» деп шамданам. «Мұндағы қазақтардың қазақ тілінде сөйлескенін көрген емеспін. Бәрі жиналып алып, орысша қауқылдасып жатады». Сырт көздің пікірі бұл. Расында да тәжіктердің орысша шүлдірлегенін естісем құлағым керек болсын. «Иә, сендерде ұлттық мемлекет қалыптасқан екен, сендер бақыттысыңдар», — деймін қызғаныштың қызыл иті ішімді тырналап. «Біздің президентіміз Эмомали Рахмон керемет адам. Ең бірінші кезекте ұлтты ойлайды, — дейді Нәсім жүзі бал-бұл жанып. — Президентіміз кез-келген халықаралық мінберден тек ана тілімізде ғана сөйлейді». Мен де біздің Елбасының да мықты екенін алға тартамын. Қазақстанда «көпұлтты» деген саясаттың көктеп жатқанын айтамын. «Біз ЕҚЫҰ-ның төрағасымыз. Біз... біз... бізде жүз отыздан астам ұлттың өкілі тұрады. Оларды айрандай ұйытып ұстау деген оңай шаруа емес қой...» деймін іргедегі елдің істеп жатқан шаруасына сүйсініп, біздің жетістігіміз осы деген сыңай танытып. «Тәжікстанда да атам заманнан бері сан ұлттың өкілі тату-тәтті тұрып келеді», — дейді сол кезде тәжік досым аузыма құм құйып...

Мохаммед деген араб студенті менімен дауласудан жалықпайды. «Сендер мұсылман емессіңдер. Өйткені, қыздарың қалай болса, солай ашық-шашық жүреді». Келіспеске әддің қалмайды. Мұндағы кейбір сылқымдарымыздың расында да жұрттан ерек киім киісіне қарап осында сән көрсетуге келген бе деп ойлап қаласың. Біраз қыздарымыздың ашық-шашық жүргенді жақсы көретіні байқалады. Иә, анау бір қазақтың қызы қашан көрсен ирактық па, парсылық па қырма сақалдың жетегінде салпаңдап жүргені. Ай десе ауызы, күн десе көзі бар. Ертең елге қай бетімен барады екен. Мына бір қарындасым қашан көрсен аузында темекісі, кім-көрінгенмен жыртқыдап, қарқарқ күліп тұрғаны. Ал осындағы бірнеше

тәжіктің қызы қашан көрсен, ұлттық киіммен жүреді. Қандай жарасымды. Осындайда ойға белгілі этнограф ғалым, марқұм Жағада Бабалықұлының сөзі оралады: «Киімнің бұзылуынан әдебіміз азды. Өзіміздің дәстүрлік үлгіде тігілген киімдерімізді киюіміз керек». Ұлтымыздың тектілігін жоғалтып алмасак игі. Кейбір бойжеткендердің жат іс-әрекетін көріп, «қызға қырық үйден тыю салудан» қалып бара жатқан жоқпыз ба деп ойлайсың.

Малайлар кез келген жиын, мерекеге қарасынан бастап шенеунігіне дейін ұлттық киімдерін киіп барады екен. Әйелдер жағы көбіне ашық түсті маталардан ұзын етіп тігілген әдемі көйлекпен келсе, ерлері де тізеден бірталай төмен түсіп тұратын тік жаға, көбіне түймесіз ұзын киініп жүреді екен. Әйелдер бастарына әдемілеп орамалын тақса, ерлер жағы біздікіне қарағанда биігірек тігілген тақияларын тастамайды...

Бұл университетте білім алып жатқан студенттердің көпшілігі Қазақстандағы бірнеше агенттік арқылы келген. Ол жақтан Малайзияға жөнелткені үшін агенттік кемінде төрт жүз доллар сытырлатып алады. Бұл — бір. Содан мына жаққа келген баланы университетке тіркетіп, сол оқу орнына клиент әкелгені үшін және жеті жүз долларды қалтаға басады. Сонымен екі жеп биге шығады. Өкініштісі, бірқатар агенттіктер осындай мол ақша алып отырып, өз міндеттерін толық орындамайтын көрінеді. «Дәніккеннен құныққан жаман...» Алдыңғы студенттерді орналастырмай жатып келесіні әкелуге кіріседі. Осындағы бірталай студент «агенттік әкелді деген аты ғана, одан кейін өз күнімізді өзіміз көреміз» — дейді налып. Тіл білмейтін жастарды жат елге әкеліп, «лақтырып» кету адам тағдырымен ойнау ғой. Құжаттарды созбақтап, кешіктіру немесе анаған-мынаған деп ақша сұрау дағдыға айналса керек. Көптеген жастар студенттік виза жасату, жатын орынды табу сынды агенттік атқаруы тиіс өзге де шаруаларды табандарынан тозып жүріп өздері жасайды. Мұндай келеңсіздік сонау қиырдан білім іздеп келген жастардың арманына «сызат» түсіруде. Студенттердің мұңы жанымызға батты. Бұл ретте «Salam study educational services» агенттігінің аты жиі аталады. «Дәніккен қарсақ құлағымен ін қазады... Қазақстанның бірнеше жерінде бөлімшесі бар агенттік даңдайсы бастағанға

ұқсайды. Басы-қасында жүрген өзіміздің қазақтың жігіттері. Біздің айтарымыз: «арман арқалап келген қазақ жастарының обалына қалмаңдар!»

Ағылшын тілінің екінші деңгейін де төмамдайтын мерзім жақындады. Мұғалім «сәлем», «қал қалай», «жақсы», «мен сені сүйемін» деген сынды сөздердің әр тілдегі аудармаларын жаздырып жатыр. Бірінші болып Регинамыз шықты белсеніп. Бағанағы сөздердің орысшасын жазып, түсіндіріп жатыр. Бақытжан деген бауырымыз шығып, қазақ тілінде жігіттің қызға деген ғашықтық ерен сезімі көбіне «мен сені сүйемін» деген сөз арқылы білдірілетінін айтып, жазды. Регинаның «я тебя люблюна» тілі келмей отырған топтағы студенттер «мен сені сүйемін» деп шулай жөнелді. Канадалық оқытушымыз Грейк «ғажап тіл екен» деді. Марқайып қалдық... Студенттер жаппа-тармағай қазақ сөздерін дәптерлеріне түртіп алып жатыр. Онан кейін бұл сөздер қытайша, парсыша, тәжікше жазылды. Ризель досым сұрайды: «Қазақстанда көп ұлт бар дейсің, соның ішінде біздің малай нәсілі бар ма деп?» Қазақстаннан өз басым әл өзір малай көре қоймағанымды, соңғы санақ бойынша елімізде тұратын ұлт өкілдерінің саны жүз қырыққа жеткенін айттым. «Сен Қазақстанға көшіп кел, бізде бір ұлттың бір өкілі болсын санға алынады. Жүз қырық бірінші ұлт боласың. Бәлкім бағың жанып бірнеше жылдан кейін ең аз ұлттың өкілі ретінде Ассамблеяның атынан Парламент депутаты болып қаларсың» дедім. Ол күледі. «Ондай болуы мүмкін бе? Елдерің қызық екен» деп бас шайқады.

Мәлейша. Өздері де, өзге жұрт та Малайзияны осылай атайды. Біз болсақ, орыстардың дыбыстауына еріп, «Малайзия» дейміз. Сондай-ақ халқын «малай» дейміз. Өзге жұрт «мәлей» дейді. Өздері де. Малайлардың асханасы өте бай. Әсіресе, шөп-шалам мен жеміс-жидекке. Балық пен мал етінен жасалған тағамдар да баршылық. Бірақ, сиыр мен қой еттерінің дәмі өзгешедеу. Жасық ет сынды, көк татып тұратындай. Ал ең көп жейтін тағамдары тауық еті мен күріш. Сонымен қатар, тұздығының өлердей ащы болғанын ұнатады. Алғашында тілімізді қуырып алып жүрдік. Кейін ащы етпеуді сұрайтын болдық. Бір қызығы, тамақпен бірге өмірі нан жемейді. Кеңес одағы нанға әбден үйретіп тастаған біздер бастапқыда нансыз ас іше алмай жүрдік...

Малайзияның туынан қадір қашқан ел екен. Байрақтарын көрінген жерге іледі. Үйлерінің төбесіне де, асханалардың алдына да, тіпті жол бойына да тізіп тұрып іліп тастайды. Жазғы кафелердің ауласынан да желбірген туларды көресің. Оңға қара, солға қара көзіңе американың туына ұқсас, ақ-қызыл жолағы бар және күн мен айдың суреті бейнеленген байрақты бірден байқайсың. Көбі күнге мүжіліп, кір-қожалқатанып, жұлым-жұлым болып қалған...

Мұнда біздегідей қол көтерсең болды тоқтай қалатын машина жоқ. Халыққа арнайы таксилер ғана қызмет көрсетеді. Бұл қауіпсіздік үшін таптырмайтын дүние. Арнайы тұрақтары бар. Бағалары да тұрақты. Үстінен үстемелеп қалай болса, солай баға қою жоқ. Көліктердің тізгіні түгел оң жағында. Тағы бір қызығы, қоғамдық көліктері ірі мегаполис Куала-Лумпурдың өзінде аз. Біздегідей ерсілі-қарсылы ағылған автобус жоқтың қасы. Тек туристік автобустар жиі көзге түседі. Олардың ішінен аузы-мұрынан шыға толып бара жатқан адам да көрмейсің. Түрегеп тұрған адам сирек. Осының өзі-ақ «Азия жолбарысына» баланатын ел халқының әлеуметтік жағдайының қай деңгейде екенін көрсетсе керек. Халықтың көбінде өз көліктері бар. Жаяу-жақыбайларының қарасы аз. «Протон» сынды отандық автоөнеркәсіп шығарған көліктердің қызығын біраз халық көріп отыр. Неміс пен корейның, жапонның көліктерінің барлық түрі бар. Бір айта кетерлігі түгелге жуық жаңа. Сондай-ақ мотоцикл мінетіндер де өте көп. Автожолдар тек бір бағытта ғана.

Куала-Лумпур. Көк тіреген зәулім ғимараттардың санынан жаңылысасың. Әдемі, таза қала. Демалыс күндері де көшеде тығын көрмедік. Туристердің қарасы мол. Әсіресе, мойындарына бір-бір фотоаппарат пен бейнекамераларын асып алған еуропалықтар жиі ұшырасады. «Малай егізін» көруге асық жұртта қисап жоқ. «Petronas Towers» деп аталатын қос ғимараттың биіктігі 451,9 метр. 88 қабатты нысан әлемдегі ең зәулім ғимараттардың бірі. Ислам мәдениетінің элементі бар ұлттық негізге сүйеніп жасалған ғимарат болып саналады екен. Көкпен таласқан «малай егізін» көруге алты құрлықтан айына шамамен үш миллионға жетекабыл адам ағылады...

Ержан ҚАЛЫМБАЙ, ҚАРМУ ТҮЛЕГІ,
САЙБЕРДЖАЯ — КУАЛА-ЛУМПУР

Агентсіз өмір сүруге бола ма?

Бүгінгі жаһандану ғаламында «мен мұнда лап» атой салып «агент» деген ардақты ақсақал шықты. Біреудің көзқарасын басқаның бұрысқа шығаруы мүмкін емес. Десек те, агенттің пайдасы мен зиянын сарапқа салып, ойланайық дегенім — азаматтық үнім

«Осы жұрт Ескендірді біле ме екен?» деп Абай атамыз кезінде дүниені дүбірлеткен даңқты да даңғой патшаның өмірін поэмасына өзек етіп, жамандықтан жирендірген. Агент айта-айта мезі еткен, жаттан-

ды, жауыр болған тақырып болса да тағы да айтуға тура келіп тұр. Себебі — агенттің ханзадалары мен ханшалары айтулы агенттің шырмауына шырмалып, психологиялық тұрғыдан ауытқушылық ауруына ұшырап жатыр.

Әлбетте, агенттің айшылық алыс жерлерден жылдам хат-хабар алғызып, байланыс жасауға бірден-бір қолайлы дүние екендігін әрі ақша үнемдеудің тиімді жолы ретінде оның артықшылығын ешкім жоққа шығара алмайды. Жақында дүниеден озған талай жыр жауһардың авторы Қадыр Мырза Әли ақын бір сұхбатында «Алладан енді-

гі өміріңізде не тілер едіңіз?» деген сауалға «Үйімдегі кітаптарым көп. Солардың бәрін қайта бір оқып шығар уақыт берсе болғаны», — деген екен. Осыған қарағанда «алтын уақытымыздың нарқын құлдыратып жүрген агент екені өкінішті...

Агенттің қызметіне жүгінетіндердің қатары күн санап артуда. Онда отыратындардың басым көпшілігі жасөспірімдер, қыз-жігіттер мен орта жастағылар. Кейінгі кездері жасы ұлғайған жандардың да агентке бүйрегі бұрып, қызығушылығы артуда. Жаһандану заманында электронды технологияның қыр-сырын игеруі жөн-ақ. Бұл туралы Елбасымыз Н. Ә. Назарбаев кезекті жолдауында айтқан болатын. Алайда «жақсыдан үйреніп, жаманнан жирене алатын-

дай» болғанда, агентке тәуелді болудың беті аулақ. Агент ой-пікірі, көзқарасы толық қалыптасып үлгермеген жасөспірімдердің санасын оңай жаулап алатынын психолог мамандар айтады, яғни олар виртуал әлемде күн кешеді. Нәтижесінде шынайы өмірлік белсенділігі бәсеңдейді, рухани жан дүниесі күйрейді.

«Басқа халықты оңай жаулап алудың жолы — рухани тұрғыдан әлсірету» деген екен бір патша. Ұлттық рух жағынан талай соққы көріп, тәуелсіздік таңы атқанда қайта ес жинап жатқан жұртпыз. Сондықтан әр нәрсенің байыбына барып, таразының басын тең ұстай білу лазым демекпін.

Алтын БЕЙІМБЕТҚЫЗЫ

Каковы признаки наркомании?

Без здоровых детей у страны нет будущего

Н. А. Назарбаев

Изменилось общество, изменились и его запросы на образование подрастающего поколения. Стране нужны активные деятели, творцы, которые смогут нести ответственность за свою жизнь, нужны успешные люди. Успешные — значит понимающие свое предназначение в жизни, умеющие управлять своей судьбой, здоровые физически и нравственно. Каждый обязан считать своим долгом сохранять свое здоровье и здоровье окружающих людей, активно бороться с вредными привычками, убеждать своих близких не приобретать их или своевременно избавляться от них.

Здоровый образ жизни несовместим с вредными привычками, которые являются факторами риска многих заболеваний, пагубно сказывающихся на состоянии здоровья человека и продолжительности его жизни. Пугает то, что отмечается возникновение проблемы вовлечения детей и подростков в потребление психоактивных веществ, в т. ч. наркотиков. Сегодня каждому известно, что наркомания — болезнь, которая характеризуется непреодолимым влечением к наркотикам. При их употреблении поражаются внутренние органы, возникают неврологические и психические расстройства, развивается социальная деградация. Уже нередко из толпы обычных людей на улице можно выделить эдаких «зомби», которым нет дела ни до чего, кроме очередной дозы.

Что такое наркотики?

В широком смысле слова это большая группа веществ, которые меняют состояние сознания и вызывают привыкание: наркотические вещества (и конопля тоже) — их употребление запрещено законом; токсические вещества (клей, бензин и др.); некоторые лекарственные средства; алкоголь (и пиво тоже); табак (самый распространенный наркотик).

Перечислять, какие бывают наркотики, и их названия мы не будем. Каким бы ни был человек — богатый или бедный, молодой или пожилой, какой бы ни был наркотик — легкий или тяжелый, каким бы способом он ни применялся — курение, вдыхание, внутрь или внутривенно, результат один — потеря свободы и себя.

Очень часто подростки пробуют наркотик впервые из любопытства или из «солидарности» с компанией друзей. Люди, употребляющие наркотики сознательно, обычно ожидают двух эффектов:

- Получить возможность расслабиться, отвлечься от повседневных, иногда очень непростых проблем или от трагических событий.
- Возможность испытать новые, неизвестные ощущения, стимулировать воображение, творческие способности. Наперекор ожиданиям наркотики мешают творческому процессу, не давая сосредоточиться. В результате регулярного употребления наркотиков прежде активная, интересующаяся миром, живая личность теряет энергию. А воображение рисует только очередную дозу наркотиков.

Приобщение подростков к наркотикам является актуальнейшей и трудноразрешимой проб-

лемой современности. В Казахстане официально зарегистрировано более 50 тыс. потребителей наркотиков, из которых большую часть составляют подростки и молодежь.

Однако, согласно оценке экспертов ООН, численность потребителей наркотиков в Казахстане достигает 500 тысяч, среди которых около 400 тысяч — это подростки и молодежь.

Крайне тревожен факт омолаживания наркомании (согласно статистике, в Республике Казахстан начинают употреблять наркотики дети с 7 лет).

Чем опасны наркотики?

Употребление наркотиков ведет к психической и физической зависимости, вплоть до деградации, к ухудшению здоровья (заболеваниям и осложнениям, связанным с приемом наркотиков) и угрозе жизни.

Средняя продолжительность жизни больного наркоманией — 2-3 года.

Что такое зависимость?

Сильное, неодолимое желание принять. Необходимость постоянного повышения дозы. Проявление психического и физического дискомфорта при отсутствии наркотиков.

Прогрессирующее снижение интереса к окружающей жизни (увлечениям, школьной жизни, семье, друзьям и сверстникам).

Продолжение приема наркотиков, несмотря на очевидные вредные последствия.

Потеря способности контролировать дозу принимаемого вещества и ситуацию, связанную с его употреблением.

Чем опасен даже однократный прием наркотиков?

Желанием употреблять наркотики после первой пробы.

Развитием физической зависимости. Развитием психической зависимости.

Передозировкой наркотических средств, ведущей к смерти.

Не исключаются аллергические реакции на наркотики.

Реальная возможность заразиться СПИДом при внутривенном употреблении наркотиков.

Первые признаки употребления наркотиков молодыми людьми

Психологические признаки:

Резкие частые перепады настроения, активность вне зависимости от ситуации.

Изменение ритма сна: сонливость, вялость, медлительность в течение дня, повышенная энергичность к вечеру, ребенок не засыпает вовремя; ночь напролет может заниматься какими-либо делами, а на следующий день вновь сонлив. Заторможен. Вялость, малоподвижность, уединение в темноте и тишине, несмотря на время суток.

Замедленная, растянутая речь с отставанием от темы разговора.

Отсутствие всяких желаний, апатия, потеря интереса к жизни.

Чрезмерная двигательная активность и болтливость, беспричинное веселье и жестикуляция.

алкозависимости не будет эффективным без поддержки высококвалифицированных психотерапевтов.

На семинарах-тренингах с участием медицинских работников, которые прошли с 29 по 31 октября, им рассказали о том, как алкоголь действует на организм человека. Как говорили врачи, заболевание — это нарушение равновесия. В алкогольном состоянии это равновесие нарушается в прямом и переносном смысле, так как алкоголь нарушает обмен веществ во всех тканях органов и систем организма. Алкоголь также нарушает структуру ДНК, изменяя физические способности и уровень интеллекта на генетическом уровне. Он губительно действует на клетки головного мозга, что может привести к необратимым последствиям. Это является одной из причин, по которой человек уже не может добровольно — в здоровом уме и трезвой памяти — отказаться от употребления алкогольных напитков. Воздействие алкоголизма на человеческий организм характеризуется следующими действиями:

Проявление раздражительности, нетерпимости, иногда плаксивости, очень часто — агрессивности.

Нарастающая лживость.

Внешние изменения:

Сужение или расширение глаз, слезотечение.

Необъяснимые частые недомогания, головкружения, головная боль, боль в мышцах.

Неточность при выполнении мелких движений, подрагивание (тремор) рук.

Изменение походки.

Изменение аппетита и манеры употребления пищи, ребенок может целыми днями ничего не есть, не страдая от голода, или вдруг наброситься на еду, поглощая ее в огромных количествах. Манера еды становится жадной, порывистой («волчий» голод).

Постоянная жажда, сухость во рту.

Следы от укусов в области предплечья, на локтевых сгибах, на стопах, кистях.

Странный, необычный запах от ребенка, его одежды, вещей.

Дополнительные признаки:

Частое выпрашивание денег у родителей и родственников.

Пропажа из дома вещей и денег.

Наличие неизвестных таблеток, трав, порошков, флаконов среди вещей ребенка.

Наличие значительных денежных сумм без объяснения источника.

Совершение правонарушений.

Подозрительное окружение ребенка.

Каждый отдельно взятый признак сам по себе может ничего не значить, так как может встречаться у любого ребенка в силу каких-то обстоятельств.

Если вы заподозрите, что с ребенком что-то неладно, необходимо искать помощи хотя бы на уровне консультации с грамотным врачом, который знает, как подойти к решению этих вопросов.

Становление личности, познание мира во всем его многообразии сопряжено с рисками первичного знакомства с наркотическими веществами, способными вызывать зависимость и привыкание. Учащиеся средних и высших учебных заведений — группа риска в рамках деятельности наркодилеров.

Первичной ячейкой общества является семья, где реально воспитание как будущего противника наркотических привычек, так и наркомана.

Всемирные кампании, проводимые ООН, ВОЗ, призывают взрослых членов общества защищать детей. Родители, прямые родственники и другие члены семьи могут способствовать тому, чтобы дом был безопасной средой для ребенка, чтобы дети знали об опасности, связанной с употреблением наркотиков. Все взрослые могут и должны внести свой вклад в защиту детей от наркобизнеса и наркопотребления. СМИ, НПО и государственные организации играют в этом процессе весьма важную роль.

Врач областного Центра ЗОЖ З. БАКИРОВА

- на головной мозг: снижение памяти, алкогольное слабоумие, психические расстройства;
- на сердечно-сосудистую систему: артериальная гипертония, ишемическая болезнь сердца, нарушение сердечного ритма;
- на органы пищеварения: гастрит, язва желудка и 12-перстной кишки, панкреатит, рак;
- на печень: гепатоз, алкогольный гепатит, цирроз печени;
- на центральную нервную систему: разрушение нервных клеток, инсульт мозга.

У беременных женщин вызывает алкогольное отравление плода, алкогольный синдром плода, болезни перинатального периода, физическую и умственную недоразвитость. У мужчин развивается импотенция.

А 31 октября студенты обсудили проблемы алкогольной зависимости и здоровья молодежи на круглом столе «Борьба с алкоголизмом в молодежной среде: отечественный и зарубежный опыт». В работе круглого стола приняли участие врачи областного Центра ЗОЖ и Карагандинского наркологического центра.

Информация предоставлена Комитетом по делам молодежи

За жизнь без СПИДа!

Во всем мире сегодня говорят о СПИДе, о том, какую угрозу существованию человечества несет эта глобальная эпидемия. Можно вспоминать и оплакивать тех, кто уже умер или смертельно болен, можно говорить о масштабах трагедии и о том, что эта чума 20-го, а теперь уже и 21-го века угрожает существованию человечества. Например, в Карагандинской области на 1 октября 2012 г. зарегистрировано 3475 ВИЧ-инфицированных и 781 больной СПИДом.

5 июня 1981 года американский Центр контроля над заболеваниями зарегистрировал новую болезнь — СПИД (синдром приобретенного иммунодефицита). Всемирный день борьбы со СПИДом (World AIDS Day) впервые отмечался 1 декабря 1988 года после того, как на встрече министров здравоохранения всех стран прозвучал призыв к социальной терпимости и расширению обмена информацией по ВИЧ/СПИДу. Ежегодно отмечаемый Всемирный день борьбы со СПИДом служит делу укрепления организованных усилий по борьбе с пандемией ВИЧ-инфекции и СПИДа, распространяющейся по всем регионам мира.

Символом борьбы со СПИДом является красная ленточка, ни одна акция в этой области не обходится сейчас без нее. Эта ленточка как символ понимания СПИДа была задумана весной 1991 года. Ее идея принадлежит художнику Франку Муру. Идея была принята группой Visual AIDS. Проект «Красная ленточка» был официально начат на 45-й ежегодной церемонии вручения наград Tony Awards 2 июня 2000 года. Всем номинантам и участникам было предложено (и довольно успешно) приколоть такие ленты. Согласно пресск-релизу, анонсирующему проект «Красная ленточка»: «Красная лента (перевернутое V) станет символом нашего сострадания, поддержки и надежды на будущее без СПИДа. И красная лента завоевала огромную популярность».

В КарГУ им. Е. А. Букетова ежегодно проводится месячник, посвященный Дню борьбы со СПИДом. В рамках месячника в нашем вузе проедет ряд мероприятий, которые будут пропагандировать здоровый образ жизни, методы профилактики и повысят уровень знаний студентов об этом заболевании. В течение всего месяца в академических группах будут проходить кураторские часы о профилактике ВИЧ/СПИД «Искусство против СПИДа», «Психологические и социальные причины СПИДа среди молодежи». Студенты также примут участие в дебатном турнире «Всеобщий доступ и права человека» (3 ноября) и в круглом столе «Объединим мир против СПИДа» (1 ноября). Семинары-тренинги для студентов по профилактике ВИЧ-инфекции проведут сотрудники неправительственной организации «Умит» (7–8 ноября). Одна из игр КВН будет проходить под слоганом «Мы — будущее Казахстана!» и будет посвящена пропаганде ЗОЖ среди молодежи (9 ноября). В течение всего месяца первокурсники будут активно участвовать в спортивных играх и соревнованиях, не словом, а делом поддерживая свое здоровье. Итоговая акция «Молодежь выбирает здоровый образ жизни!» пройдет непосредственно 1 декабря, студенты встретятся с врачами и активистами движения по борьбе со СПИДом.

Информация предоставлена Комитетом по делам молодежи

Молодежь отказывается от алкоголя

Ежегодно начиная с 2007 года в последнюю среду октября в Казахстане отмечается республиканский День отказа от употребления алкоголя. В рамках проведения декадника по борьбе с алкоголизмом в нашем университете прошел ряд мероприятий, направленных на повышение информированности студентов о вреде алкоголя.

Студенты с 25 по 30 октября встречались с врачами Карагандинского областного центра формирования ЗОЖ. Им рассказали о том, что, по данным Всемирной организации здравоохранения (ВОЗ), каждый год по причине злоупотребления алкоголем в мире умирает 2,5 миллиона человек. Причины смерти из-за употребления алкоголя могут быть самыми разными — дорожно-транспортные происшествия, несчастные случаи, сердечно-сосудистые заболевания, рак и цирроз печени. Алкогольная зависимость — очень серьезная психологическая болезнь, которая носит хроническую форму, поэтому любое лечение

Төгілші жүрек – жыр үні

Күзгі толғаныс

Жапырақтар атырапқа,
атырапқа жауып жатыр тынымсыз,
Мұнайып тұр
сағыныштан ақ қайың қыз бұрымсыз.
Ойлана ма көктемдегі көгілдір нұр кештерін?!
Нөсер жауып, өткендегі самал желдің ескенін.

Жалғыз жан деп жұлдызына
қол созған бір жете алмай.
Тырналар да тыраулайды сені қиып кете алмай.
Ал сен болсаң,
қоштасасың үнсіз ғана тұнжырап,
Көк аспаны
күмбезденген соған елтіп тұр жылап.

Табиғаттың әлі талай өзгешелеу сәні бар,
Күздің салқын ызғары бар,
қыстың ақша қары бар.
Жастық шағың еске түсіп кетесің-ау теңселіп,
Қайғыны да өзіне тән ерлігіңмен еңсеріп.

Саяңа кеп нәр алғанда махаббаты баршаның,
Өмірімнің балдай тәтті
шырын шағын аңсадым.
Аз болса да ләззат толы сондай сәттер үшін
мен,
Ар ұжданы кір
шалмайтын болса екен деп түсінем.

Арнамды аңсаумен, күдерімді үзебеумен
Саған жиі келе берем сыңарымды іздеумен.
Тағы, тағы жастық
жайлы жаңа әнімді бастадым,
Қуә болшы, ақ қайың, таза мөддір аспаным.

Аяжан ДӘУЛЕТБАЙ, ҚҰЖ-11 тобының студенті

«Символы нашей независимости»

Сочинение команды «Патриоты» (КарГУ им. Е. А. Букетова). Эта команда стала победителем олимпиады на знание основ Конституции и государственных символов Республики Казахстан.

Символы нашей страны — это подтверждение независимости, единства нашего народа, а также это символы нашей свободы. Государственными символами Республики Казахстан являются Государственный флаг, Герб и Гимн РК.

В наших символах отразились национальные традиции, отождествляющие дух казахского народа, смысл его бытия. Например, герб состоит из таких элементов, как шанырақ, уық, солнечного луча и крылатого тулпара. Шанырақ — это символ

единства народа Казахстана, все национальности нашего государства объединены под одной крышей и защищены ею. Солнечный луч — это светлый путь к будущему, которое открывается перед нами. А светлый путь всегда ассоциирован со знанием, умом, интеллектом нашего народа. Крылатый тулпар — это свобода, за которую борется дух Человека, дух свободного народа.

Флаг — это лицо нашего государства. На нашем флаге изображены орел, солнце и небо. Когда наш флаг развевается, мы наблюдаем великолепную картину, как под яркими лучами на голубом небосводе парит орел.

Гимн страны — это голос страны, звучащий сквозь годы и расстояния. Слова к нашему гимну были написаны Елбасы

Н. А. Назарбаевым, а знаменитую мелодию написал любимый всеми казахстанцами композитор Ш. Калдаяков.

Глубокой любви к своему Отечеству, к своей Родине, подлинного патриотизма не может быть без понимания истории страны, понимания значения каждого из ее символов. Настоящий патриот сформируется тогда, когда он будет обладать глубокими знаниями о роли и значении своей страны в современной истории. Ведь на пути к Независимости происходило множество событий и исторических процессов, которые определили лицо современного Казахстана, придали особое значение каждому из его государственных символов.

МАТЕРИАЛ ПРЕДОСТАВЛЕН КОМИТЕТОМ ПО ДЕЛАМ МОЛОДЕЖИ

Бүгінгі табиғаттың сипатына кім кінәлі?

Біз кейде дөңгелекше зырылдаған уақыт тасқынынан босап шығып, өзімізбен өзіміз қалып табиғат сұлулығын тамашалайтын сәттер болады. Сондай сәттерде айналаға жаңа бір көзбен қарайсың, сол кезде ғана пенделік тірлік, таусылмас күйбеңмен байқамай жүрген қаншама нәрселерді байқайсың. Ақ шаңдағы аспанға атқан машина жолы, астанкестен болып түгінен айырылған қара жер, жан алғыш сәулесі көрінбей дененді тескілейтін радиациялық қалдықтар, бұлар — адамның өзі тапқан зұлматтары. Табиғи ортаға үй табалдырығынан аттап шыққанда-ақ кездесе кететін көп қиындықтар адамзат баласының

өз қара басының қамын ойлап, ұрпағының келешегіне тыс қарауының себебі емес пе?..

Кешегі күні судай аққан мұнайы, шығынан қашып ашық өндірген ураны санасын тоздырып, ұрпағын аздыруына кім кінәлі?! Жаратқанның адам баласына берген тамаша сыйлығы — табиғаттың көріністерін қалпына келтіретін не амал, не айла, не ақыл бар?..

Сол кешегі күннің қателерін қайталамау үшін адам туған сәттен бастап табиғатты ата-анам деп ұғуы қажет. Әрбір адамның өзін қоршаған ортаны танып, бесігім деп баптауы парыз екендігін «Экология» ғылымы түсіндіреді. Экология табиғатты тиімді

пайдаланудың ғылыми негіздерін қамтамасыз етеді. Қазіргі таңда дүние жүзіндегі ең басты мәселе — осы табиғат жағдайы болуда. Қазақстан бойынша табиғат апатына душар болған Арал өңірін айтуға болады. Сонымен қатар, Каспий теңізіндегі итбалықтардың теңізден мұнай алу себебінен азаюы. Бұлардың барлығы дерлік табиғат апатына жатады.

Табиғат — біз үшін теңдесі жоқ сый. Табиғат апаттарын болдырмау адамзат баласының өз қолында. Осыны естен шығармайық.

ИНАБАТ АЛДИЯР,
ЖУРНАЛИСТИКА БӨЛІМІНІҢ 1 КУРС СТУДЕНТІ

**ШКОЛА
БУДУЩИХ
ЛИДЕРОВ**

**НЕ УПУСТИ ВОЗМОЖНОСТЬ
СОВЕРШЕНСТВОВАТЬ СВОИ ЗНАНИЯ И НАВЫКИ НА ПРАКТИКЕ!**

**КАРАГАНДИНСКАЯ МОЛОДЕЖНАЯ ШКОЛА
ГОСУДАРСТВЕННОЙ СПЛУЖБЫ ОБЪЯВЛЯЕТ ОБ ОТКРЫТИИ
ПЯТОГО СЕЗОНА СТАЖИРОВКИ В ГОСУДАРСТВЕННЫХ
ОРГАНАХ!**

Необходимые документы:

- ☛ заявление
- ☛ резюме по установленной форме
- ☛ рекомендация с места обучения
- ☛ копия удостоверения личности
- ☛ 2 фотографии 3x4

Прием документов осуществляется по адресу:
Главный корпус КарГУ имени Е.А. Букетова,
Комитет по делам молодежи, 104 каб.
Справки по телефонам:
8-701-330-6011
8-777-674-1113
8-700-987-3010
e-mail: krg.shgs@inbox.ru

Прием документов с 22 октября по 10 ноября

**БОЛАШАҚ
КӨШБАСШЫЛАР
МЕКТЕБІ**

**БІЛІМІҢ МЕН БІЛІКТІЛІГІҢДІ
ТӘЖІРІБЕДЕ ҚОЛДАНУ МҮМКІНДІГІН
ЖІБЕРІП АЛМА!**

**ҚАРАҒАНДЫ ЖАСТАР МЕМЛЕКЕТТІК
ҚЫЗМЕТ МЕКТЕБІ МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДА
ТАҒЫЛЫМДАМАН ӨТУДІҢ БЕСІНШІ МАУСЫМЫН
АШЫҚ ДЕП ЖАРИЯЛАЙДЫ!**

Қажетті құжаттар:

- ☛ өтініш
- ☛ бекітілген нұсқадағы түйіндеме
- ☛ оқу орнынан ұсыным хат
- ☛ жеке куәлік көшірмесі
- ☛ 3x4 өлшеміндегі 2 сурет

Құжаттарды қабылдау мекен-жайы:
Е.А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-дың бас корпусы,
Жастар ісі жөніндегі комитет, 104 каб.
Анықтама телефондары:
8-701-330-6011
8-777-674-1113
8-700-987-3010
e-mail: krg.shgs@inbox.ru

*Құжаттарды қабылдау мерзімі
22 қазаннан 10 қарашаға дейін*